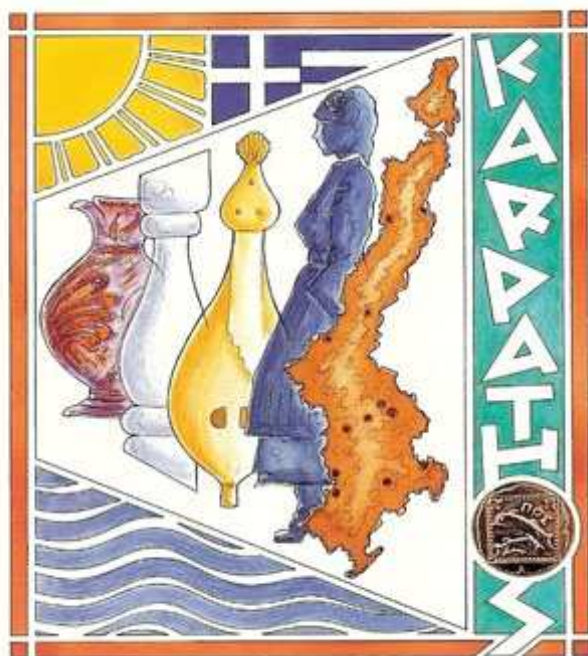

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων

Θέμα: «Προοπτικές Ανάπτυξης του Τουρισμού στην Νήσο Κάρπαθο».

Γιώργος Παπαδόπουλος

Επιβλέπων Καθηγητής: Msc. Γιαννουλίδου Παρασκευή

Ηράκλειο 2011

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	5
Λέξεις- κλειδιά.....	6
Συνομογραφίες.....	6
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή.....	7
1.1 Σκοπός και στόχοι της μελέτης.....	8
1.2. Περίγραμμα της μελέτης.....	9
Κεφάλαιο 2. Βιβλιογραφική επισκόπηση.....	11
Κεφάλαιο 3. Η υπο μελέτη περιοχή: Το νησί της Καρπάθου.....	14
3.1. Γενικές Πληροφορίες.....	14
Κλίμα.....	15
Μορφολογία.....	15
3.2. Ιστορική Αναδρομή.....	16
Περίοδος πρώτη (1986-1987).....	16
Περίοδος Δεύτερη (1999-2005).....	20
Κεφαλαιο 4. Η Κάρπαθος σήμερα.....	21
4.1. Υπάρχουσες υποδομές.....	21
Αεροδρόμιο.....	21
Μαρίνα.....	22
Λιμάνια.....	22
Λιμεναρχείο.....	22
Νοσοκομείο.....	23
Αστυνομικό τμήμα.....	23
Πυροβεστική υπηρεσία.....	23

Γραφείο ενημέρωσης τουριστών.....	23
4.2. Προβολή.....	24
Διαδίκτυο.....	24
www.karpathos.gr.....	24
Τουριστικά πακέτα.....	25
4.3. Περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος.....	25
Πόλεις και χωριά.....	25
Πηγάδια.....	25
Απέρι.....	26
Βολάδα.....	27
Όθος.....	27
Πυλές.....	27
Μεσοχώρι.....	28
Μενετές.....	28
Αρκάσα.....	29
Όλυμπος.....	30
Σπόα.....	30
Αρχαίες πόλεις.....	31
Παραλίες.....	31
Σπηλιές.....	32
Ποσειδών.....	32
Βρυκούς.....	33
Αχάτα.....	33
Θρησκευτικές εορτές.....	33
15 /08 Δεκαπενταύγουστος.....	33
28 / 08 Του Αγίου Ιωάννη, στο Λακκί, στην Όλυμπο.....	33
07 / 09 Της Λαρνιώτισσας, στα Πηγάδια.....	34
Τοπικές Παραδόσεις.....	34
Καρναβάλι.....	34
4.4. Γιατί Βιώσιμος και όχι Μαζικός Τουρισμός;.....	35
Κεφάλαιο 5. Μεθοδολογία.....	37
5.1. Πρωτογενής μελέτη.....	37
5.2. Δευτερογενής μελέτη.....	42
Reviews.....	45
Κεφάλαιο 6. SWOT Ανάλυση.....	46
6.1. Δυνάμεις (Strengths).....	46

6.2. Αδυναμίες (Weaknesses).....	46
Ελάχιστη προσβασιμότητα.....	47
Λειψυδρία.....	47
Έλλειψη ηλεκτρικού ρεύματος.....	47
Ανεπαρκής υποδομή στον τομέα της υγείας.....	47
Δημογραφικό πρόβλημα.....	48
Εξάρτηση από Tour Operators.....	48
6.3. Ευκαιρίες(Opportunities).....	48
Εναλλακτικές μορφές τουρισμού.....	48
Οικοτουρισμός.....	49
Αγροτουρισμός.....	50
Αθλητικός Τουρισμός (Windsurfing, Τουρισμός Κατάδυσης).....	51
Τουρισμός Κρασιού.....	54
6.4. Απειλές (Threats).....	55
Υψηλός ανταγωνισμός.....	55
Οικονομική κρίση.....	55
Ακατάλληλες επενδύσεις.....	55
Κεφάλαιο 7. Συμέρασμα και προτεινόμενες λύσεις.....	56
Βιβλιογραφία.....	58
Παράρτημα.....	61
Ερωτηματολόγιο μπροστά.....	61
Ερωτηματολόγιο πίσω.....	62

Περίληψη Ο στόχος αυτής της εργασίας είναι να ερευνήσει την ιστορία του τουρισμού της Νήσου Καρπάθου από τις πρώτες κιόλας του μέρες με σκοπό να προσδιοριστούν πού έχουν γίνει λάθη και να δοθούν λύσεις ώστε να επιτευχθεί βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό όχι μόνο θα εξασφαλίσει ένα εισόδημα στον τοπικό πληθυσμό για τα επόμενα χρόνια, αλλά επίσης θα προσφέρει στην προστασία της χλωρίδας και της πανίδας του νησιού, η οποία και περιλαμβάνει πολλά είδη προς εξαφάνιση, όπως η φώκια *monachus monachus*, η χελώνα *caretta caretta* και ο Αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*), όπως επίσης και στην διατήρηση της τοπικής λαογραφίας, κουλτούρας και παράδοσης, ειδικά σε χωριά όπως η Όλυμπος, η οποία θεωρείται λαογραφικός παράδεισος.

Για να επιτευχθεί αυτό, είναι απαραίτητος ένας λεπτομερής τουριστικός σχεδιασμός, ο οποίος θα ορίζει αναλυτικά: α) τους στόχους που επιθυμεί η τοπική κοινωνία να επιτύχει μέσω του τουρισμού, β) περιοχές που πρέπει να μείνουν ανεκμετάλλευτες για περιβαλλοντικούς λόγους, όσο και για την προστασία πολλών ειδών προς εξαφάνιση που κατοικούν εκεί, γ) ένα εννιαίο πολεοδομικό σχέδιο που θα καθορίζει τις θέσεις που μπορούν να χτιστούν επιχειρήσεις, ώστε να αποφευχθούν προβλήματα (όπως π.χ. κεντρα διασκέδασης κοντα σε ξενοδοχεία, κυκλοφοριακά προβλήματα κ.ά.).

Για να αποφευχθεί ο μαζικός τουρισμός και να ελαχιστοποιηθούν οι ζημιές που δημιουργεί ο τουρισμός, μια σειρά από μέτρα πρέπει να τηρηθεί, μέτρα όπως: 1) έλεγχος του μεγέθους των κτιρίων (ειδικά στα χωριά), 2) προσεχτικός σχεδιασμός των υποδομών και της αποστάσεώς τους από την θάλασσα. 3) Προώθηση του προορισμού μέσα στην ίδια την χώρα για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την μείωση της ανεργίας.

Δεδομένα θα συλλεχθούν από μια ποικιλία άρθρων, εργασιών και μελετών με αντικείμενο τον βιώσιμο τουρισμό και τον οικοτουρισμό από το διαδίκτυο και τοπικά βιβλία ειδικά για την συλλογή ιστορικών πληροφοριών. Στην συνέχεια μια SWOT ανάλυση θα ακολουθήσει για να σχηματιστεί μια ξεκάθαρη εικόνα για την πορεία που πρέπει να ακολουθήσει ο τουριστικός σχεδιασμός για να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που προσφέρει το νησί, όσο και να καταρρίψει τις αδυναμίες και να χτίσει άμυνα ενάντια στις απειλές.

Αυτά είναι πλεονεκτήματα όπως κλιματολογικές συνθήκες, γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά (παραλίες, βουνά, φαράγγια κλπ.), παραδόσεις και λαογραφία, κουλτούρα και ιστορία (παραδοσιακή μουσική, χοροί, μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ.) και μειονεκτήματα όπως η

ελάχιστη προσβασιμότητα, υπερβολικά μεγάλες σε μέγεθος ξενοδοχειακές μονάδες και η έλλειψη ενδιαφέροντος από τους αρμόδιους για τον τουρισμό φορείς.

Οι ευκαιρίες είναι τα πολλά τμήματα αγοράς που μπορούν να προσελκυστούν από τα θέλγητρα του προορισμού όπως οικογενειακός τουρισμός, τουρισμός συνταξιούχων, οικτουρισμός, φυσιολατρικός τουρισμός, τουρισμός σακιδίου) και πολλοί άλλοι τουρίστες με ενδιαφέρον για την τοπική ιστορία, παράδοση, λαογραφία, κουλτούρα και θρησκεία. Υπάρχουν πολλές πιθανές απειλές, μιας και το νησί βρίσκεται μεταξύ δύο μεγάλων νησιών με μεγάλη τουριστική ανάπτυξη, την Ρόδο και την Κρήτη, με άλλα λόγια, ο ανταγωνισμός σε αυτήν την περιοχή (Νοτιοανατολική Ελλάδα) είναι πολύ υψηλός.

Τελικά, ελπίζεται πως αυτή η εργασία θα βοηθήσει άλλους ακαδημαϊκούς σε παρόμοιες μελέτες και θα ενεργήσει σαν σηματοδότης για την οδήγηση του τουρισμού σε ένα πιο βιώσιμο, οικολογικό και πιο κερδοφόρο σημείο από όσο είναι σήμερα.

Λέξεις-κλειδιά Βιώσιμη Ανάπτυξη, Νήσος Κάρπαθος, Περιοχή Νοτίου Αιγαίου, Σχεδιασμός, Εναλλακτικός τουρισμός

Συνομογραφίες

ΕΟΤ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού

WTO Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (World Tourism Organization)

ΟΕΑ Περιοχή οικολογικής ανάπτυξης Ολύμπου (Olympos Eco-development Area)

ΙΒΑ Σημαντικές Περιοχές Πτηνών (Important Bird Areas)

Mom Οργανισμός προστασίας της φώκιας Monachus Monachus

ISA (International Speed-surf Association) Διεθνής ένωση ιστοσανίδας ταχύτητας

ISWC (International Speed Windsurfing Class) Διεθνής τάξη ιστοσανίδας ταχύτητας

GTP (Greek Travel Pages) Ελληνικές σελίδες τουρισμού

Υ.Π.Α. Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

Η δραστηριότητα του τουρισμού δημιουργεί επιδράσεις και συνέπειες, δεν μπορούμε να τις αποτρέψουμε αυτές, αλλά πρέπει να σχεδιάσουμε και να χειριστούμε για να ελαχιστοποιήσουμε τις αρνητικές επιδράσεις και να τονίσουμε τις θετικές επιδράσεις του τουρισμού.

Smith 2001

Όπως κάθε άνθρωπος είναι δεμένος με τον τόπο του, έτσι κι εγώ έχω ένα ιδιαίτερο δέσιμο με τον τόπο μου, το νησί της Καρπάθου. Τόσες μνήμες από τα παιδικά μου χρόνια, εξερευνώντας βουνά, σπηλιές, παλιά σπίτια σε απόμερες βουνοκορφές, ψαρεύοντας στις ακτές ή στο λιμάνι, κολυμπώντας και παίζοντας στην παραλία μέχρι να δύσει ο ήλιος. Μεγαλώνοντας εκεί είχα μάθει, φυσικά, τα πιο όμορφα μέρη, είτε αυτά ήταν κάποια παραλία, βουνό, είτε κάποιο χωριό, εκκλησία ή αρχαιολογικός χώρος. Αποτελούσε για μένα, πάντα ένα ευχάριστο διάλλειμα από την καθημερινότητα να συμβουλευτώ ή, ακόμα καλύτερα, να ξεναγήσω κάποιον τουρίστα σε κάποιο από αυτά τα μέρη, ειδικά στα πανηγύρια. Μέσω αυτής της διαδικασίας και λόγω του ότι δούλεψα, σαν έφηβος, σε διάφορα ξενοδοχεία της Καρπάθου, γνώρισα πολλούς ταξιδιώτες, με αρκετούς από τους οποίους διατηρώ ακόμα επικοινωνία μέσω αλληλογραφίας. Είναι πολύ ωραίο μάλιστα να λαμβάνω κάρτ-ποστάλ διαφόρων πόλεων από τις οποίες προερχόνται οι πλέον φίλοι μου. Οι συνομιλίες με αυτούς μου προκάλεσε όλο και αυξανόμενο ενδιαφέρον για άλλους πολιτισμούς και κουλτούρες και με οδήγησαν να ασχοληθώ επαγγελματικά με τον τουρισμό.

Δεν είναι λίγα και τα άλλα ζευγάρια και οικογένειες που επισκέπτονταν και συνεχίζουν να επισκέπτονται συνεχόμενα την Κάρπαθο κάθε καλοκαίρι. Αυτό το πράγμα μου δημιουργούσε μεγάλη απορία, και ακόμα περισσότερα ερωτήματα όπως: γιατί έρχονται μόνο εδώ και δεν πάνε και σε άλλα μέρη; Τι τους αρέσει τόσο εδώ; Είναι ο καιρός; Οι παραλίες; Οι άνθρωποι που γνωρίζουν εδώ;

Αυτά τα ερωτήματα και πολλά ακόμα ελπίζω να απαντήσω μέσω αυτής της εργασίας, ώστε όλα αυτά που βλέπουν και αγαπάνε αυτοί οι άνθρωποι να συνεχίσουν να υπάρχουν.

1.1 Σκοπός και στόχοι της μελέτης.

Ο τουρισμός της Καρπάθου από το 1986 έχει αυξηθεί αργά αλλά σταθερά. Ο σημερινός τουρισμός της Καρπάθου είναι εποχικός αφού η Τουριστική σαιζόν ξεκινάει τέλη Απριλίου με τις πρώτες αφίξεις ναυλωμένων πτήσεων από Ολλανδία, έως και τέλη Οκτωμβρίου με τις τελευταίες αναχωρήσεις πάλι προς Ολλανδία. Έτσι η Κάρπαθος έχει μια εξάμηνη σαιζόν, με σημείο ακμής των αφίξεων τον Αύγουστο. Παρόλο που ακόμα και τον Αύγουστο, η ποσότητα του τουρισμού δεν έχει ξεπεράσει την **φέρουσα ικανότητα**, η κατασκευή δύο μεγάλων ξενοδοχείων (Constantinos Palace με 131 δωμάτια¹ και 8 σουίτες και το Alimounda με 244 δωμάτια²) πιθανότατα να οδηγήσει στον υπερπληθυσμό τουριστών την ερχόμενη τουριστική σαιζόν.

Όπως και κάθε άλλη βιομηχανία χρειάζεται ένα πρόγραμμα ανάπτυξης και συγκεκριμένους νόμους, κανονες και μέτρα, έτσι και σαν μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες της Ελλάδας, η τουριστική βιομηχανία απαιτεί ανάλογο σχεδιασμό πριν την ανάπτυξή του. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να αναγνωρίσει τα σημερινά προβλήματα του τουρισμού της Καρπάθου, βρίσκοντας κατάλληλες λύσεις και παράλληλα στοχεύοντας μέσω των εναλλακτικών μορφών τουρισμού να οδηγήσει τον τουρισμό της Καρπάθου σε ένα πιο βιώσιμο μοντέλο.

Η εύρεση λύσεων και η υλοποίησή τους απαιτεί την συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων στον τουρισμό. Αργότερα ελπίζεται πώς αυτή η μελέτη θα γίνει αφετηρία για την ενημέρωση όλων των κατοίκων³ της Καρπάθου για τον βιώσιμο τουρισμό ώστε να τεθούν σε λειτουργία οι πρώτες διαδικασίες για την δημιουργία ίσως του πρώτου τουριστικού σχεδιασμού για την Κάρπαθο.

¹Konstantinos Palace (2009). Available: <http://www.konstantinospalace.gr/default.asp?cat=1131&lang=3>. Last accessed 12th Apr 2010.

²Alimounda Mare. (2010). Available: http://www.bluelagoongroup.com/hotel_info.php?hotel_id=4&menu_id=142. Last accessed 12th Apr 2010.

³ Ο τουριστικός σχεδιασμός πρέπει, τουλάχιστον στα αρχικά του στάδια, να περιλαμβάνει όλον τον τοπικό πληθυσμό, αφού ο τουρισμός (ακόμα και ο βιώσιμος) μπορεί να αλλάξει ριζικά το φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον

μιας περιοχής και η επιλογή του εάν θέλουν να βιώσουν αυτές τις αλλαγές είναι καθαρά δική τους.

1.2. Περίγραμμα της μελέτης.

Το Κεφάλαιο αυτό εξηγεί τα περιεχόμενα των επόμενων κεφαλαίων και των ενοτήτων τους, ώστε να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση της δομής της μελέτης και ελπίζεται να βοηθήσει τον αναγνώστη στην εύρεση των πληροφοριών που αποζητεί.

Στο Κεφάλαιο 2.Βιβλιογραφική επισκόπηση αναφέρεται ο πιο πρόσφατος εννοιολογικός προσδιορισμός του Βιώσιμου τουρισμού σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού. Έπειτα αναφέρονται οι διάφορες απόψεις και παρατηρήσεις πάνω στον βιώσιμο τουρισμό, και αργότερα πιο συγκεκριμένα στην εφαρμογή του στα νησιά.

Στο Κεφάλαιο 3 δίνονται οι, απαραίτητες για την κατανόηση του θέματος, πληροφορίες πάνω στην υπό μελέτη περίπτωση: το νησί της Καρπάθου. Αρχικά στην ενότητα 3.1. δίνονται γενικές πληροφορίες που αφορούν την θέση της, το κλίμα της, την μορφολογία της και τα χωριά της.

Το κεφάλαιο 3.2., η ιστορική αναδρομή της μελέτης, η οποία έχει σαν σκοπό να δημιουργήσει στον αναγνώστη μια ξεκάθαρη εικόνα για την σταδιακή τουριστική ανάπτυξη της Καρπάθου από το 1986 έως σήμερα είναι ουσιαστικά μια σύντομη περίληψη του βιβλίου του Μακρή, Α.:

«Οργανωμένος τουρισμός στην Κάρπαθο».

Το κεφάλαιο αυτό μας δίνει πληροφορίες για την τότε υποδομή της Καρπάθου, τα πρώτα ξενοδοχεία, τις διαδικασίες εκίνησης του οργανωμένου τουρισμού, τα εμπόδια και οι τρόποι που ξεπεράστηκαν.

Στο Κεφάλαιο 4. παρέχονται περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά την σημερινή μορφή της Καρπάθου σαν προορισμός.

Στην Ενότητα 4.1. παρουσιάζοντας την σημερινή υποδομή (Αεροδρόμιο, λιμάνι, Μαρίνα, Νοσοκομείο κ.ά.) με αναλυτικές πληροφορίες πάνω σε κάθε υπηρεσία.

Η Ενότητα 4.2. αναφέρεται στην προβολή της Καρπάθου στο διαδίκτυο, μιάς και οι περισσότεροι τουρίστες στις μέρες μας ψάχνουν αναλυτικά πληροφορίες για τους προορισμούς, τα ξενοδοχεία και τις αεροπορικές εταιρείες πριν την τελική αγορά ενός τουριστικού πακέτου. Στην αρχή σχολιάζεται η νέα επίσημη ιστοσελίδα του νησιού αναβαθμισμένη το 2008 και τελικά παρουσιάζεται ένα πρόσφατο πενήνήμερο τουριστικό πακέτο της Καρπάθου.

Η Ενότητα 4.3. παρουσιάζει επιπλέον περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος στην Κάρπαθο. Αρχικά δίνονται βασικές πληροφορίες για τις πόλεις και τα χωριά της Καρπάθου ώστε ο αναγνώστης να προσέξει την πλούσια παράδοση, αρχιτεκτονική, λαογραφική, ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά από περιοχή σε περιοχή, ακόμα και σε ένα τόσο μικρό νησί. Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι 4 αρχαίες πόλεις του νησιού, οι πιο δημοφιλείς παραλίες και περιληπτικά κάποια χαρακτηριστικά της καθεμιάς, κάποιες από τις σπηλιές της Καρπάθου, θρησκευτικές εορτές και τοπικές παραδόσεις.

Στην Ενότητα 4.4. με τίτλο: «Γιατί βιώσιμος και όχι μαζικός τουρισμός;» παρουσιάζονται προσωπικές απόψεις πάνω στον βιώσιμο τουρισμό με σκοπό την απάντηση της συχνής αυτής ερώτησης.

Το Κεφάλαιο 5 είναι η μεθοδολογία της μελέτης αυτής, όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ερευνών πάνω στον τουρισμό της Καρπάθου.

Στην ενότητα 5.1. παρουσιάζονται οι πρωτογενείς έρευνες πάνω στον τουρισμό της Καρπάθου, δηλαδή αυτές που έχουν γίνει για την μελέτη αυτή. Αυτά είναι τα δυο ερωτηματολόγια που απευθύνθηκαν το ένα στους τουρίστες της τουριστικής περιόδου 2010 και το άλλο στους κατοίκους της Καρπάθου.

Στην ενότητα 5.2. παρουσιάζονται οι δευτερογενείς έρευνες πάνω στον τουρισμό της Καρπάθου, δηλαδή οι ήδη υπάρχουσες, που περιλαμβάνουν πίνακες και γραφήματα που παρουσιάζουν την μεταβολή του πληθυσμού, των ξενοδοχείων και του αριθμού των εισερχόμενων τουριστών τα περασμένα χρόνια. Μιά πρόσθετη δευτερογενής μελέτη αποτελεί μια ανάλυση αξιολογήσεων ξενοδοχείων της Καρπάθου και διάφορων σχολίων επισκεπτών για την δημιουργία μιας εικόνας πάνω στην παροχή υπηρεσιών που προσφέρουν τα ξενοδοχεία της Καρπάθου.

Το Κεφάλαιο 6. είναι η ανάλυση SWOT της μελέτης αυτής, περιλαμβάνοντας φυσικά τα κεφάλαια: 6.1.Δυνάμεις, 6.2.Αδυναμίες, 6.3.Ευκαιρίες και 6.4.Απειλές.

Η Ενότητα 6.1.Δυνάμεις αναφέρει σαν δυνάμεις το κλίμα, την γεωγραφική θέση, την κοινωνική και πολιτιστική κληρονομιά και άλλα χαρακτηριστικά του νησιού. Στην ενότητα 6.2. αναφέρονται οι πολλές αδυναμίες του νησιού, κυρίως λόγω της έλλειψης υποδομής, όπως λειωδρία, δύσκολη πρόσβαση, μεγάλη εξάρτηση από τους Tour Operators και άλλα.

Στην ενότητα 6.3. παρουσιάζονται οι σχεδόν άπειρες ευκαιρίες που διαθέτει Το νησί για να προσελκύσει διάφορες καινούριες αγορές τουριστών. Από αυτές είναι: ο εναλλακτικός τουρισμός, οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, αθλητικός τουρισμός και άλλα.

Στην ενότητα 6.4. φαίνονται ξεκάθαρα οι απειλές που μας υπενθυμίζουν πόσο ευαίσθητος είναι ο τουρισμός σε εξωτερικούς παράγοντες. Απειλές όπως ο υψηλός ανταγωνισμός, η οικονομική κρίση και οι ακατάλληλες, για το νησί, επενδύσεις.

Επιτέλους φτάνουμε στο Κεφάλαιο 7. στο οποίο παρουσιάζονται τα πολυαναμενόμενα συμπεράσματα, οι προτεινόμενες λύσεις και οι κατευθυντήριες γραμμές που μπορούν να οδηγήσουν την Κάρπαθο στο πολυπόθητο μοντέλο του βιώσιμου τουρισμού.

Στην Βιβλιογραφία, η οποία είναι τύπου «Harvard», παρουσιάζονται οι πηγές πληροφόρησης οι οποίες περιλαμβάνουν βιβλία, άρθρα, έρευνες και ιστοσελίδες. Στην συνέχεια ακολουθεί παράρτημα με τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν.

Κεφάλαιο 2. Βιβλιογραφική επισκόπηση

Ο πιο πρόσφατος Ενοσιολογικός προσδιορισμός του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (2004) ορίζει τον βιώσιμο τουρισμό ως εξής:

οι κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές διαχείρισης για Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές τουρισμού σε όλους τους τύπους προορισμών, συμπεριλαμβανομένων μαζικού τουρισμού και των διαφόρων εξειδικευμένων μορφών τουρισμού. Οι αρχές της βιωσιμότητας αναφέρονται στις περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικο-πολιτιστικές πτυχές της τουριστικής ανάπτυξης, καθώς και την κατάλληλη ισορροπία που πρέπει να καθιερωθεί μεταξύ των τριών αυτών διαστάσεων με την εγγύησή της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας. (ΠΟΤ, 2004)

Από τον ορισμό πηγάζουν οι παρακάτω προϋποθέσεις: Ο βιώσιμος τουρισμός πρέπει:

I) Να αξιοποιεί στον βέλτιστο βαθμό τους περιβαλλοντικούς πόρους, οι οποίοι αποτελούν βασικό στοιχείο για την ανάπτυξη του τουρισμού, διατηρώντας αναγκαίες οικολογικές διαδικασίες να συμβάλλει στην διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς και βιοποικιλότητας.

II) Να σέβεται την κοινωνικο-πολιτιστική γνησιότητα της κοινότητας υποδοχής, και να διατηρεί την κατασκευασμένη και ζωντανή πολιτιστική κληρονομιά τους και τις παραδοσιακές τους αξίες παράλληλα συνεισφέροντας στην διαπολιτισμική κατανόηση και ανεκτικότητα.

III) Να διασφαλίζει βιώσιμες, μακροπρόθεσμες οικονομικές επιχειρήσεις και δίκαια κατανεμημένα κοινωνικο-οικονομικά οφέλη σε όλους τους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβάνοντας σταθερή απασχόληση, ευκαιρίες προσφοράς εισοδήματος και κοινωνικές υπηρεσίες στην κοινότητα υποδοχής συμβάλλοντας στην ανακούφιση από την φτώχεια.

IV) Ο βιώσιμος τουρισμός πρέπει επίσης να διατηρεί ένα υψηλό επίπεδο τουριστικής ικανοποίησης και την εξασφάλιση μια σημαντική εμπειρία για τους τουρίστες, και να οδηγεί στην ευαισθητοποίηση τους για θέματα βιωσιμότητας και προώθησης βιώσιμων τουριστικών πρακτικών μεταξύ τους. (ΠΟΤ, 2004)

Τελικά η Αειφόρος τουριστική ανάπτυξη απαιτεί την συμμετοχή και ενημέρωση όλων των σχετικών φορέων, καθώς και ισχυρή πολιτική ηγεσία για την εξασφάλιση ευρείας συμμετοχής και συναίνεσης. Η επίτευξη βιώσιμου τουρισμού είναι μια συνεχής διαδικασία και απαιτεί συνεχή παρακολούθηση των επιπτώσεων, τη θέσπιση αναγκαίων προληπτικών και / ή διορθωτικών μέτρων όποτε είναι αναγκαίο. (ΠΟΤ, 2004)

Εξάλλου, όπως λέει ο Butler (2006) «δεν θα επιχειρήσω να στηρίξω πως ο έλεγχος θα λύσει αυτομάτως όλα τα προβλήματα και θα οδηγήσει σε μια πιο βιώσιμη μορφή τουρισμού, αλλά είμαι πρόθυμος να στηρίξω πως η έλλειψη ελέγχου θα μετατρέψει πολύ γρήγορα οποιαδήποτε μορφή τουρισμού σε μη-βιώσιμη.

Τα μικρά νησιά αποτελούν ιδιαίτερη πρόκληση όσον αφορά την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Στα μικρά νησιά υπάρχουν περιορισμένοι πόροι, οι οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες συγκεντρώνονται συνήθως στις παράκτιες περιοχές και η συνδεσιμότητα μεταξύ οικονομικών, περιβαλλοντικών, πολιτιστικών και πολιτικών σφαιρών είναι ισχυρή και διάχυτη. (Butler and Ward, 2002). Σύμφωνα με τον Britton (1982, 1987) επίσης, ο τουρισμός στα νησιά συνήθως χαρακτηρίζεται από σημαντικές οικονομικές διαρροές, λόγω του μεγάλου αριθμού εισαγωγής

προϊόντων και πρόσληψης ξένου προσωπικού, ειδικά στις υψηλόβαθμες θέσεις. (Butler and Ward, 2002)

Η δια-νησιακή συνεργασία και πληροφόρηση είναι ακόμα πολύ αδύναμη και γενικά υπάρχει μια έλλειψη εξειδικευμένης γνώσης και κατάλληλων ενδείξεων για να εκτιμηθεί η πραγματική κατάσταση. (Butler and Ward, 2002)

Η διάχυση τουριστικού εισοδήματος σε μεγαλύτερες ομάδες του πληθυσμού έχει οδηγήσει στην δημιουργία μιας επεκταμένης μεσαίας τάξης, με υψηλά επίπεδα κατανάλωσης και δυναμικότητα στις επενδύσεις. (Τσάρτας, 2003)

Οι νέοι συνήθως είναι αυτοί οι οποίοι αρχικά πιέζουν για ταχύτερη τουριστική ανάπτυξη, θεωρώντας την να είναι το «εισιτήριο» στον εκσυγχρονισμό και στην αλλαγή του τρόπου ζωής τους. (Τσάρτας, 2003)

Κάθε προορισμός έχει την πρόκληση του να αναγνωρίσει τους παράγοντες που προκαλούν αλλαγές τοπικά, και την κατανόηση των δυναμικών τους στο δικό τους περιεχόμενο. Σάν συνέπεια αυτού, μια πολιτική η οποία έχει υιοθετηθεί σε μια συγκεκριμένη περίπτωση δεν πρέπει να θεωρηθεί μοντέλο επίλυσης για άλλον προορισμό. Ούτε απαραίτητα να χρησιμοποιηθεί η παρούσα πολιτική για μελλοντικά προβλήματα στον ίδιο προορισμό. (Laws *et al.*, 1998: 9)

Τελικά, η επιτυχία στην επίτευξη μιας βιώσιμης μετάβασης θα καθοριστεί όχι από την κατοχή γνώσης, αλλά από την χρήση της, και χρησιμοποιώντας την έξυπνα στον καθορισμό στόχων, προμηθεύοντας δείκτες αναγκών και κίνητρα, σύλληψη και διάχυση της καινοτομίας, προσεκτική εξέταση των εναλλακτικών λύσεων, για τη θέσπιση αποτελεσματικών θεσμικών οργάνων, και, πιο γενικά, την ενθάρρυνση καλών αποφάσεων και λήψη κατάλληλων ενεργειών. (Butler, 2010)

Κεφάλαιο 3. Η υπό μελέτη περιοχή: Το νησί της Καρπάθου

3.1 Γενικές πληροφορίες

Εικόνες 3.1.1. και 3.1.2. Πηγές: Χαρτες google 4/4/2011, www.maps.google.com εικόνα από www.wordpress.com

Το δεύτερο μεγαλύτερο νησί της δωδεκανήσου, μεταξύ της Ρόδου και της Κρήτης (300 τ.χμ.). Είναι σχετικά ορθογώνιο σε σχήμα και ορεινή, το ψηλότερο σημείο είναι η «καλή λίμνη» στα 1,215 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Οι περισσότεροι οικισμοί βρίσκονται στο νότιο τμήμα του νησιού, το οποίο είναι σχετικά επίπεδο. Κοντά στην βόρεια ακτή βρίσκεται ένα μικρό νησί εν ονόματι Σαρία, με το οποίο παλαιότερα ήταν ενωμένη η Κάρπαθος. Στο νησάκι αυτό, στην περιοχή «Παλάτια» υπάρχουν ερείπια που άνηκαν στην αρχαία πόλη της Νίσυρου.

Η πρωτεύουσα της Καρπάθου και το κύριο λιμάνι της είναι τα Πηγάδια (ή Κάρπαθος) στην Νοτιοανατολική ακτή. Χτίστηκε αρχικά με κεφάλαια που στάλθηκαν πίσω από μεταναστευμένους στις Ηνωμένες πολιτίες και δεν ανακλά την τοπική αρχιτεκτονική, όπως στα παλαιότερα χωριά. Νοτιοδυτικά της πρωτεύουσας βρίσκονται οι Μενετές, του οποίου χωριού η ιστορία ξεκίνησε μετά τον μεσαίωνα, και η Αρκάσα που έχει αναγνωριστεί ως η αρχαία Αρκεσία. Εδώ είναι ακόμα ορατά

τα ερείπια μιας Χριστιανικής Βασιλικής (αγίας Άφωτης) από τον 5^ο/6^ο αιώνα μ.χ.

Δεκατρία χιλιόμετρα βορειοδυτικά βρίσκονται οι Πυλές, το ορεινό Όθος με το Μουσείο λαογραφικής τέχνης του, και η Βωλάδα, ένα παραδοσιακό χωριό του οποίου τα σπίτια στο εσωτερικό τους είναι απίστευτα διακοσμημένα. Βορειότερα, κοντά στην δυτική ακτή, είναι κτισμένο το Μεσοχώρι, όπου βρίσκεται ένα γνήσιο Καρπάθικο σπίτι, ανοιχτό στο κοινό. Αξιοσημείωτη η Ξύλινη διακόσμηση και το μωσαϊκό πάτωμα. Ακόμα βορειότερα σχεδόν αποκομμένο από το υπόλοιπο νησί είναι το πιο παραδοσιακό της χωριό, η Όλυμπος, που είναι προσβάσιμο μόνο μέσω του Διαφανιού, το δεύτερο λιμάνι της Καρπάθου

Η Όλυμπος κάθεται σε μια πλαγιά βλέποντας στο Αιγαίο. Ιδρυμένη μεταξύ του 10^{ου} και 15^{ου} αιώνα, ήταν αρχικά οχυρωμένη για να προσφέρει προστασία στους κατοίκους από την πειρατεία. Το ψηλότερο σημείο του χωριού ήταν παλαιότερα στεμμένο με έναν πύργο.

Ακόμα και σήμερα, η Όλυμπος έχει διατηρήσει την τοπική του αρχιτεκτονική αμετάβλητη, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό των σπιτιών τους. Οι κάτοικοί της είναι περήφανοι που διατηρούν τις παραδόσεις τους και ακόμη μιλάνε μια διάλεκτο που περιέχει πολλές Δωρικές λέξεις και ιδιώματα. Η Κάρπαθος έχει πολλές όμορφες παραλίες: Το Φοινικι και ο Αφιάρτης στα νοτιοδυτικά, Ο μακρύς Γιαλός στα νοτιοανατολικά, η αγία Ειρήνη στην δυτική ακτή και ο Άγιος Νικόλαος στην ανατολική.

Κλίμα

Η Κάρπαθος, μιας και είναι ένα από τα νοτιότερα νησιά της Ελλάδας και της μεσογείου (μαζί με την Κύπρο, την Κρήτη, την Μαλτα, την Κάσο και την Γαύδο) έχει ιδανικές συνθήκες για τουρισμό κατά όλη σχεδόν την διάρκεια του έτους, αφού το κλίμα της Καρπάθου είναι σίγουρα μεσογειακό. Ένα βασικό χαρακτηριστικό του μεσογειακού κλίματος είναι οι δυνατοί βορειο-ανατολικοί άνεμοι που φυσούν κυρίως τα βράδια κατά την διάρκεια του καλοκαιριού (Μάη με Οκτώβρη) γνωστοί σαν «μελτέμια», όσον αφορά τον χειμώνα, υπάρχει λιγιστή βροχή και ήπιες θερμοκρασίες.

Μορφολογία

Το νότιο τμήμα του νησιού είναι χαμηλό, με μικρούς λόφους και αμμώδης παραλίες. Το μέσο-νότιο τμήμα του νησιού είναι σηματοδωμένο με χαμηλά βραχώδη βουνά, πεδιάδες αφοσιωμένες στην καλλιέργεια, και μακριές αμμώδης παραλίες. Το ψηλότερο σημείο του νησιού είναι στα 1215 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας και έχει το ασυνήθιστο, για βουνό, όνομα: «Καλή

λίμνη». Το μεγαλύτερο τμήμα της Βόρειας Καρπάθου και της Σαρίας (ένα μικρό νησί βόρεια της Καρπάθου) είναι ορεινό με απότομες βραχώδης ακτές.

3.2 Ιστορική αναδρομή

Περίοδος πρώτη (1986-1987)

Το 1986 στην Κάρπαθο, υπήρχαν μόνο 5 ξενοδοχεία με σύγχρονες ανέσεις όπως υποδοχή, σαλόνια, αίθουσα πρωινού, μπαρ, ανελκυστήρα, πισίνα, δωμάτια με ιδιαίτερο ντους, τηλέφωνο, μουσική, μπαλκόνι. Αυτά ήταν τα ξενοδοχεία:

- **Romantica**
- **Atlantis**
- **Panorama**
- **Possidonia**
- **Seven Stars**

Τα οποία όμως λειτουργούσαν με απόλυτη επιτυχία βασιζόμενοι σε τουρισμό σακιδίου, μαζί με 2-3 μικρές μονάδες (Studios, pension).

Ο Αναπτυξιακός νόμος 1262 του 1982 προσέφερε επενδυτικά κίνητρα, τα οποία έδωσαν μεγάλη ώθηση για Ρόδο, Κρήτη, Κω, κ.ά.

Δυστυχώς η Κάρπαθος δεν επωφελήθηκε λόγω του χαμηλού συντελεστή επιδότησης, του συγκοινωνιακού της προβλήματος και διότι έμεινε εκτός του σχεδιασμού κινήτρων.

Η συγκοινωνία της Καρπάθου τότε ήταν:

- Ο Πανορμίτης
- Και τα 180έσια Sky Van της Ολυμπιακής στην γραμμή Καρπάθου-Ρόδου

(Μακρής Α. 2005,σ. 17)

Η υποδομή της Καρπάθου ήταν τότε (1986):

Κέντρο Υγείας

Κέντρο υγείας με 2 ιατρούς (γυναικολόγος, παθολόγος) και συνολική δυναμικότητα 8 κρεβατιών.

Ταβέρνες- εστιατόρια

Υπήρχαν τότε 3 καφεζυθεστιατόρια και μια ψαροταβέρνα (τα οποία προμηθεύτηκαν τον επόμενο χρόνο τιμοκαταλόγους), δυο καφετέριες, κανένα μπαρ, μια δισκοθήκη, αλλά υπήρχαν όμως κάποια παραδοσιακά καφενεία.

Λεωφορεία- Ξεναγοί

Υπήρχε και ένα κατάστημα σουβενίρ αλλά δεν υπήρχαν τουριστικά λεωφορεία, εκτός από κάποια 28θέσια λεωφορεία με διαδρομές προς τα χωριά. Ξεναγοί δεν υπήρχαν, ούτε και τουριστικός οδηγός, οπότε αρχικά χρησιμοποιήθηκε το βιβλίο του Ανδρέα Μακρή «Ελάτε στην Κάρπαθο» (1967). (Μακρής Α. 2005,σ.27-28)

Ακολούθησε η ανέγερση διαμερισμάτων Α' κατηγορίας "Possirama bay" στα Πηγάδια.

Ο πρώτος Tour Operator στην Κάρπαθο ήταν το "Saga Tours" το 1986.

Το Saga Tours είναι Tour Operator με μεγάλη οικονομική επιφάνεια και σύγχρονη οργανωτική δομή και ιδέες. Στόχευε πάντα σε upgrade market πελατεία και ξενοδοχεία (καλόγουστα, με φιλόξενη περιποίηση). Διακινούσε ποιοτικούς πελάτες, πλούσιους, με καλούς τρόπους συμπεριφοράς. (Μακρής Α. 2005,σ.37)

Μέσα Ιουνίου 1986 ήταν η άφιξη του διευθυντικού επιτελείου του Saga Tours:

- Per Braathen, Γενικός διευθυντής
- Tor Sannerud, Διευθυντής παραγωγής
- Evert Ravenshorst, Υποδιευθυντής παραγωγής
- Olav Wendelbo, Υπεύθυνος Ρόδου (Area Manager)

στην Κάρπαθο με σκοπό την επιτόπια διερευνητική εκτίμηση των δυνατοτήτων της Καρπάθου και την άμεση λήψη απόφασής.

Η απάντηση ήταν θετική και το Saga tours διαπραγματεύτηκε 190 από τις 270 κλίνες του νησιού (και από τα 5 ξενοδοχεία). (Μακρής Α. 2005,σ. 41-44)

Τέλη Ιουνίου 1986 έγινε εκπαιδευτικό ταξίδι (Fam trip) από 30 Νορβηγούς και Νορβηγίδες ταξιδιωτικούς πράκτορες, πωλητές και δημοσιογράφους να επισκεφτούν την Κάρπαθο. Και η μητρική εταιρεία του ομίλου Braathens υπέβαλε αμέσως αίτηση στην κεντρική Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.) στην Αθήνα, ζητώντας άδεια προσγείωσης στην Κάρπαθο, καταθέτοντας σχέδιο πτήσεων:

Περίοδος: Από 28 Μαΐου μέχρι 5 Οκτωβρίου 1987
Ημέρα: Πέμπτη απόγευμα
Τύπος αεροσκάφους: B737-300
Αεροπορικές θέσεις: 131
Πτήση από: FORNEBU/ OSLO
Προς: ΚΑΡΠΑΘΟ

Παράλληλα στον προ-κατάλογο του Saga tours κυκλοφόρησε στις πρώτες σελίδες το πακέτο της Καρπάθου. Δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην ηρεμία, μακριά από τα πλήθη, στις μοναχικές παραλίες, στα γραφικά και άφθαρτα, από την εξέλιξη, χωριά με αγγλομαθείς κατοίκους, στην πλούσια παράδοση με τα ξακουσμένα πανηγύρια και τις –τότε- ασυναγώνιστες εξω-ξενοδοχειακές τιμές.

Σε δυο μήνες εξαντλήθηκε το 50% των αεροπορικών θέσεων, ενώ δεν είχε κυκλοφορήσει ακόμα ο κύριος κατάλογος του καλοκαιριού. Στην φημισμένη τουριστική σχολή του πανεπιστημίου Surrey της Αγγλίας, στις διδασκαλίες “Tourist Market Research” αναφέρονται σήμερα στο επιτυχημένο παράδειγμα της Καρπάθου, ως γεγονός κατά παγκόσμια πρωτοτυπία. (Μακρής Α. 2005,σ. 47-48)

Στις 15/ 10/1986 η Υ.Π.Α. απέρριψε την αίτηση της αεροπορικής εταιρίας για άδεια προσγείωσης μια την δικαιολογία ότι δεν υπήρχαν προϋποθέσεις λειτουργίας του αεροδρομίου Καρπάθου,

παρόλο που τα έργα προχωρούσαν με εντατικούς ρυθμούς.(Μακρής Α. 2005,σ. 55)

Ο κ. Ανδρέας Μακρής κλήθηκε να δώσει εξηγήσεις στο Όσλο στον κ. Bjorn Braathen(ιδιοκτήτης του ομίλου εταιριών Braathen) την 22/12/1986 για το «φιάσκο της Καρπάθου», το οποίο παρουσιάστηκε στον Νορβηγικό τύπο. (Μακρής Α. 2005,σ.63)

Τελικά όμως η προβολή αυτή επηρέασε θετικά την ζήτηση, αφού, την ίδια μέρα στις 9:55 παραχωρήθηκε η άδεια προσγείωσης, παρόλο που οι πωλήσεις είχαν ξεκινήσει από την 01/10/1986. Δηλαδή η άδεια λήφθηκε 4 μήνες μετά την αίτηση και 5 μήνες πριν την άφιξη της πτήσης.

Στην άδεια προσγείωσης αναγράφονταν:

«Προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία στην διακίνηση επιβατών του Saga tours προς Κάρπαθο επιτρέπουμε...» σημαίνει πως δεν προβλέπονταν το αεροδρόμιο να δοθεί για τουρισμό στα επόμενα χρόνια.

Τελικά επέτρεψαν στην εταιρία να μεταφέρει μόνο 101 από τους 131 της επιβάτες, επιβαρύνοντας την οικονομικά. (Μακρής Α. 2005,σ.71)

Τρίτη 19 Μαΐου 1987 το πεδίο ελιγμών(ράμπα) ήταν έτοιμο και απέμεναν μόνο τα 30 μέτρα ασφαλτοτάπητα του δικτύου σύνδεσης (τροχιόδρομου- πεδίου στάθμευσης αεροσκαφών) για το οποίο Αρκούσαν 3-4 μέρες, όταν ήρθε από την Νομαρχία εντολή για να ασχοληθεί το συνεργείο αμέσως με την επισκευή του επαρχιακού δρόμου Αεροδρόμιο- Λακκί, εγκαταλείποντας το έργο 8 μέρες πριν την άφιξη του αεροπλάνου.

Παρασκευή 22 Μαΐου 1987, έξι μέρες πριν την άφιξη του αεροσκάφους και δεν υπήρχαν ακόμα τα μηχανήματα επίγειας εξυπηρέτησης(Ground Handling Equipment). Δηλαδή δεν υπήρχαν: σκάλες, μηχανήμα εκκίνησης κινητήρων, μηχανήμα ρυμούλκησης βαγονιών, υδροφόρο, μηχανήμα εκκένωσης τουαλετών, φορτωτής αποσκευών και πυροσβεστικό όχημα. Κανένα ίχνος ενδιαφέροντος από τους αρμόδιους φορείς.

Πέντε μέρες αργότερα έφτασαν τα μηχανήματα, αλλά χωρίς τις σκάλες και το όχημα ρυμούλκησης βαγονιών, τα οποία στάλθηκαν την τελευταία στιγμή από την Ρόδο.

Ένα ακόμη πρόβλημα ήταν πως το αεροδρόμιο Καρπάθου δεν ήταν Νομοθετικά χαρακτηρισμένο ως πύλη εισόδου και οι επιβάτες δεν θα δικαιούνταν να βγούνε από το αεροπλάνο και θα έπρεπε να

θεωρούνται τα διαβατήριά τους σε άλλο νησί.

Τελευταίο και, ευτυχώς, μικρό πρόβλημα ήταν η σφραγίδα «ΕΙΣΟΔΟΣ-ΕΞΟΔΟΣ» και η ένδειξη «ΚΑΡΠΑΘΟΣ» για την θεώρηση των διαβατηρίων και στοκ ατομικά δελτία αφίξεων, τα οποία τελικά προμηθεύτηκαν από το τμήμα αλλοδαπών της Ρόδου. (Μακρής Α. 2005,σ. 81-83)

Την 28/05/1987 στις 14:30, πάνω από χίλιοι Καρπάθιοι κατέκλυσαν το αεροδρόμιο.

Στις 15:25 το αεροσκάφος εμφανίστηκε μακριά στον ορίζοντα και κάνοντας έναν γύρο του αεροδρομίου, προσγειώνεται από την Ανατολική πλευρά στις 15:27 ακριβώς, 30 μέτρα από την πίστα. Ο κόσμος χειροκροτούσε συνεχώς καθώς άδειαζε το αεροπλάνο. Στους επιβάτες δόθηκαν αναμνηστικά διπλώματα «φίλων της Καρπάθου» και στα μέλη του πληρώματος δόθηκαν χρυσοποίκιλτα παραδοσιακά πιάτα με τα ονόματά τους ξεχωριστά, και την ημερομηνία της πτήσης.

Έπειτα συνεχίστηκε η τελετή υποδοχής, με κέρασματα, παραδοσιακή μουσική και το χορευτικό συγκρότημα του Λυκείου Ελληνίδων Καρπάθου (Λ.Ε.Κ.) από τους οποίους, όλοι συμμετείχαν αφιλοκερδώς. (Μακρής Α. 2005,σ. 95-98)

Περίοδος δεύτερη (1999-2005)

Τον Οκτώβρη του 1993 παραδόθηκε σε χρήση το νέο κτίριο του αεροσταθμού της Καρπάθου, με συνολικό εμβαδόν 750 τμ., το οποίο όμως βρέθηκε ανεπαρκές τα επόμενα χρόνια. Η Κάρπαθος μέχρι τότε δεχόταν πτήσεις από Νορβηγία-Αυστρία-Γερμανία-Ολλανδία. Αργότερα όμως, προστέθηκαν οι αγορές της Δανίας-Φινλανδίας-Σουηδίας-Ιταλίας και Σλοβενίας.

Το 1998 ο τουρισμός στην Ελλάδα απολαμβάνει ίσως την καλύτερη φάση του. Στην Κάρπαθο όμως, για πρώτη φορά, υπάρχει επικίνδυνη στασιμότητα, πράγμα που οφείλεται στο γεγονός ότι οι τοπικές αρχές και επιχειρήσεις δεν είχαν δώσει σημασία στην προώθηση των ξενοδοχείων τους (εκτός από την συμμετοχή στην έκθεση «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» της Θεσσαλονίκης, που αφορά όμως τουρισμό εσωτερικού).

Οπότε το 1999 με τον κ. Ανδρέα Μακρή σαν πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων Καρπάθου, ξεκίνησε η προώθηση του νησιού, αναθέτοντας σε επαγγελματία φωτογράφο- ύστερα από μειοδοτικό διαγωνισμό- την καλλιτεχνική φωτογράφιση των ξενοδοχείων και την εκτύπωση διαφημιστικών φυλλαδίων(prospectus), αφισών, Banners, διαφημιστικών τσαντών κτλ. Με αυτόν τον τρόπο

αυξήθηκαν οι αφίξεις του 2000 σε 44,891, κάτι που αποτελεί αύξηση 10,68% σε σύγκριση με το 1999.

Επόμενη ήταν και η άμεση ενασχόληση με το πρόβλημα της ελλιπούς υποδομής του αερολιμένα, για το οποίο αποφασίστηκε να παραδοθεί μέχρι τον Σεπτέμβρη του 2000, σύγχρονο κτιριακό συγκρότημα συνολικού εμβαδού 11,500 τμ. Η Ένωση ξενοδόχων ίδρυσε γραφείο στο κέντρο των Πηγαδίων με σκοπό την ενημέρωση τουριστών και επιχειρηματιών, όσο και για την οργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων προσωπικού. (Μακρής Α. 2005, σ. 131-135)

Κεφάλαιο 4. Η Κάρπαθος σήμερα

4.1. Υπάρχουσες Υποδομές

Αεροδρόμιο

Το Αεροδρόμιο Καρπάθου (ΑΟΚ) βρίσκεται στο νότιο άκρο του νησιού, στην περιοχή του Αφιάρτη (18 χιλιόμετρα από την πόλη της Καρπάθου). Εκτός από μεταφορές, εκπληρώνει και στρατιωτικούς σκοπούς. Ο διαδρομος προσγειώσης έχει μήκος 2.100 μέτρα και είναι από τους μεγαλύτερους στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια. Το 1993 δημιουργήθηκε κτήριο μεγέθους 800 τ.μ. το οποίο κατεδαφίστηκε το 2005 για να δημιουργηθεί τελικά κτήριο 12.500 τ.μ. Οι νέες κτηριακές εγκαταστάσεις άνοιξαν τις πύλες τους στις 25/07/2009. Στον αερολιμένα λειτουργεί μετεωρολογικός σταθμός, αστυνομία, εκδοτήριο εισιτηρίων, 10 γραφεία check-in, γραφεία ενοικίασης αυτοκινήτων, duty free, αναψυκτήρια και πρατήριο εφημερίδων καθώς και σταθμός ταξί. Υπάρχει χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων και λεωφορείων ενώ ο χώρος στάθμευσης αεροσκαφών χωράει 3 μεγάλα αεροσκάφη, 2 μικρότερα και δύο ελαφρύτερα. Το κτήριο του αερολιμένα έχει προσαρμοστεί στην παραδοσιακή καρπάθικη αρχιτεκτονική και είναι εύκολα προσβάσιμο από άτομα

Κρατικός Αερολιμένας Καρπάθου			
Γενικά			
<u>IATA</u>	ΑΟΚ	<u>ICAO</u>	LGKP
Τύπος Αεροδρομίου		Πολιτικό και Στρατιωτικό	
Χειριστής		"Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας"	
Εξυπηρετεί		Κάρπαθος	
Γεωγραφικές Συντεταγμένες		35° 25' 17 N 27° 08' 45 E	
Διάδρομοι			
Κατεύθυνση	Μήκος		Επιφάνεια
	Πόδια	Μέτρα	
12/30	8.223	2.500	Άσφαλτος
13/31(Κλειστός)	2.467	750	Άσφαλτος

με ειδικές ανάγκες.

Πινακάς 4.1.1 Πηγή: Βικιπαίδεια

(2011). *Κρατικός Αερολιμένας Καρπάθου*. Available:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%91%CE%B5%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1%CF%82_%CE%9A%CE%B1%CF%81%CF%80%CE%AC%CE%B8%CE%BF%CF%85. Last accessed 2nd May 2011.

Μαρίνα (Πηγάδια N35⁰ 31', E 27⁰ 13')

Μια νέα μαρίνα που τον Ιούλιο του 2007 εξοπλίστηκε με δυνατότητα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και νερού για κάθε σκάφος που θα δένει εκεί, τα Πηγάδια είναι το πρώτο και μεγαλύτερο λιμάνι της Καρπάθου. Επηρεάζεται από ΒΑ-ΝΑ-Α ανέμους και ο βυθος κρατάει καλά για αγκυροβόληση.

Ένα από τα πρατήρια καυσίμων διαθέτει βυτιοφόρο για μεταφορά καυσίμων.

Εικόνα 4.1.1. Γ. Παπαδόπουλου

Λιμάνια

Παρόλο που η Κάρπαθος είναι μικρότερη από την Ρόδο, διαθέτει δύο λιμάνια. Το λιμάνι των Πηγαδίων (πρωτεύουσας) και το λιμάνι το Διαφανίου. Το κυρίως λιμάνι (Πηγαδίων) λόγω της στενότητας της οδού, ιδιαίτερα μιας και φιλοξενεί επι του μήκους της πολλά εστιατόρια και καφετέριες, έχει συχνά δυσκολίες με την ομαλή κυκλοφορία των οχημάτων και αποτελεί κίνδυνο για τους πολλούς πεζούς που παρευρίσκονται στην οδό. Το πλοίο «Πρέβελης» περνάει από το 2011 πλέον μόνο από το λιμάνι των Πηγαδίων και δρομολόγια προς το λιμάνι του Διαφανίου εκτελεί ένα μικρό σκάφος.

Λιμεναρχείο

Το λιμεναρχείο Καρπάθου έχει έδρα στην πόλη των Πηγαδίων, σε κτίριο που κτίστηκε κατά την Ιταλοκρατία.

Διαθέτουν και ένα σκάφος για περιπολίες (εικόνα 6.1.1).

Εικόνα 4.1.2 Γ. Παπαδόπουλου

Νοσοκομείο

Δυστυχώς ακόμα δεν υπάρχει νοσοκομείο για την πόλη των Πηγαδίων, μόνο ένα « Κέντρο υγείας» όπως αποκαλείται. Με ελάχιστο προσωπικό και δυναμικότητα κρεβατιών. Τα βαριά περιστατικά στέλνονται συνήθως στο νοσοκομείο της Ρόδου και σπανιότερα στις Αθήνας με αεροπλάνο ή ελιόπτερο.

Αστυνομικό τμήμα

Το κεντρικό αστυνομικό τμήμα βρίσκεται στην Πόλη των Πηγαδίων, ενώ για κάποια από τα άλλα χωριά υπάρχουν μικρότερα γραφεία. Για τα χωριά που δεν διαθέτουν κάποιο γραφείο εκτελούνται περιπολίες. Από τον Νοέμβριο 2010 υπάρχουν και 2 δημοτικοί αστυνόμοι.

Πυροσβεστική υπηρεσία

Το κεντρικό κτήριο της Πυροσβεστικής υπηρεσίας Καρπάθου βρίσκεται 5 χιλιόμετρα έξω από την πόλη των Πηγαδίων, ενώ μικρότερα Πυροφυλάκεια είναι σκορπισμένα σε διάφορα σημεία του νησιού. Σε περιπτώσεις μεγάλων πυρκαγιών στέλνονται αεροπλάνα ή ελικόπτερα της πυροσβεστικής υπηρεσίας Ρόδου.

Γραφείο ενημέρωσης τουριστών

Το γραφείο αυτό, άν και βρίσκεται σε κεντρικό σημείο, είναι εξαιρετικά μικρό κτίριο και μπορεί να φιλοξενήσει μόνο λιγоста άτομα. Η αναβάθμιση του γραφείου αυτού είναι αναγκαία, με μεγαλύτερο κτίριο και περισσότερο πληροφοριακό υλικό. Επίσης οι ώρες λειτουργείας πρέπει να αυξηθούν και να ρυθμιστούν ανάλογα με την τουριστική κίνηση. Το κτίριο αρχικά χρησιμοποιότανε σαν ψαραγορά.

4.2. Προβολή

Διαδίκτυο

Οι τουρίστες δεν είναι χαζοί. Στις μέρες μας, οι τουρίστες μπορούν και οργανώνουν τις διακοπές τους μόνοι τους, πλήρως μέσω του διαδικτύου. Κατά την διαδικασία επιλογής του προορισμού, μελετάνε κάθε πληροφορία πάνω στον προορισμό, από πολλές και διάφορες πηγές. Επίσης συγκρίνουν τιμές και έχουν μεγάλη εμπειρία πάνω στην προσφερόμενη ποιότητα των τουριστικών υπηρεσιών. Έτσι σημαντικό είναι ένας τουριστικός προορισμός να παρέχει επαρκή πληροφόρηση και δυνατότητες αγορών και κρατήσεων μέσω του διαδικτύου.

www.Karpathos.gr

Η σημερινή ιστοσελίδα του φορέα της Καρπάθου είναι αναβαθμισμένη (2008) σε μεγάλο βαθμό συγκριτικά με την προηγούμενη σελίδα του Δήμου Καρπάθου.

Διακοσμημένο με φωτογραφίες φυσικού κάλλους και παράδοσης, η ιστοσελίδα έχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας. Η περιήγηση είναι εύκολη και περιέχονται πολλές πληροφορίες για την ιστορία, την παράδοση, τον πολιτισμό και την λαογραφία του νησιού, όσο και γενικές και χρήσιμες πληροφορίες, συγκοινωνία και πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

Μια λίστα με κατηγορίες υπηρεσιών προφέρει κάποια διαφήμιση σε επιχειρήσεις και βοηθά στην ανάλογη ενημέρωση των επισκεπτών.

Παρόλο που η κατηγορία της διαμονής περιλαμβάνει τον αρκετά ικανοποιητικό αριθμό των 67 καταλυμάτων (περίπου οι μισές του νησιού) με επιπλέον πληροφορίες στις ιστοσελίδες των ξενοδοχείων αυτών και η κατηγορία άλλων υπηρεσιών με 5 επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων και μηχανακιών, η κατηγορία «Διασκέδαση» περιλαμβάνει μόνο 2 εστιατόρια και 5 καφετέριες, ενώ οι κατηγορίες: Ίντερνετ καφέ, οβελιστήρια, παραδοσιακά καφενεία, παραδοσιακά εστιατόρια παραμένουν κενές. Αυτό δημιουργεί μια αρνητική εικόνα στον επισκέπτη της ιστοσελίδας, αφού δεν μπορεί να διαμορφώσει μια πλήρη εικόνα για τον προορισμό (ή χειρότερα να του δημιουργηθεί λανθασμένη εικόνα).

Κάρπαθος από €268 5ήμερα πακέτα
Αναχωρήσεις Τρίτη & Σάββατο
Περιλαμβάνονται: ακτοπλοϊκά εισιτήρια, μεταφορές από το λιμάνι,
διαμερίσματα σε παραλία με πρωινό

Τμήμα από μπροσούρα του Travel Center Heraklion. Μάιος 2010.

Τουριστικά πακέτα

Παρόλο που τα τουριστικά πακέτα εξωτερικού τουρισμού ποικίλουν, αντίθετα για εσωτερικό τουρισμό είναι πολύ περιορισμένα. Ένα από τα λιγιστά πακέτα από Ηράκλειο είχε φτιάξει το «Travel Center Heraklion» Τον Μαΐο του 2010. Το πακέτο αυτό ήταν πενθήμερο και περιλάμβανε ακτοπλοϊκά εισιτήρια, μεταφορές από το λιμάνι και διαμονή σε διαμερίσματα στην Θάλασσα με πρωινό με τιμή από €268 το άτομο. Παρόλο που η τιμή είναι καλή, η μετάβασή από το Ηράκλειο με πλοίο διαρκεί 8 ώρες, πράγμα που σημαίνει πως η μια μέρα ουσιαστικά διατίθεται μόνο για το ταξίδι.

4.3. Περιοχές Τουριστικού ενδιαφέροντος

6.3.1 Πολεις και χωρία

Πηγάδια

Η Κάρπαθος ή Πηγάδια, όπως αλλιώς είναι γνωστή η πρωτεύουσα και το λιμάνι του νησιού, βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά του και είναι κτισμένη στους πρόποδες του βουνού Καλή Λίμνη. Είναι κτισμένη στην ίδια θέση με την αρχαία πόλη Ποσειδίο. Στην κορυφή του λόφου σώζονται τμήματα από την αρχαία ακρόπολη και από τα κυκλώπεια τείχη.

Η πόλη της Καρπάθου είναι μια σύγχρονη πολιτεία. Τα περισσότερα σπίτια και δημόσια κτίρια είναι καινούρια και κτίστηκαν από τους ομογενείς της Αμερικής, οι οποίοι κάθε καλοκαίρι

παραθερίζουν στο νησί τους. Η περιήγηση στην πόλη αποτελεί μια ευχάριστη εμπειρία για κάθε επισκέπτη. Όμορφες εικόνες που συνδυάζουν τη νησιώτικη παράδοση με τις σύγχρονες ανέσεις, θα συναντήσετε σε κάθε γειτονιά. Από τα αξιοθέατα της πόλης, αξίζει να δείτε τα ερείπια της παλαιο-χριστιανικής βασιλικής της Αγίας Φωτεινής που βρίσκονται στον παραλιακό δρόμο της πόλης. Από τα αρχιτεκτονικά μέλη του ναού συμπεραίνουμε ότι έχει κτιστεί πάνω στα θεμέλια προγενέστερου αρχαίου ιερού. (2009). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Πηγάδια*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=pigadia>. Last accessed 1st May 2011.

Απέρι

Το Απέρι είναι ένα από τα μεγαλύτερα χωριά της Καρπάθου με 470 μονιμους κατοίκους (2001). Απέχει 8 χλμ από την πόλη. Μαζί με τους οικισμούς Μερτώνα και Κατώδιο και τις παραλίες Κυρά Παναγιά, Κάτω Λάκκο και Αχάτα, αποτελούν το δημοτικό διαμέρισμα Απερίου.

Στο Απέρι υπάρχουν οι βοτσαλωτές παραλίες της Αχάτας, της Κυρα-Παναγιάς, του Κάτω Λάκκου και του Μακρύ Γιαλού. Στο βορειοανατολικό τμήμα του διαμερίσματος, το τοπίο χαρακτηρίζεται από άγρια και ψηλά δασωμένα βουνά με θέα στο Καρπάθιο Πέλαγος.

Το Απέρι ήταν πρωτεύουσα του νησιού μέχρι το 1892, οπότε αυτή μεταφέρθηκε στα Πηγάδια. Το Απέρι μέχρι το 1998 αποτελούσε αυτόνομη κοινότητα. Σήμερα είναι η έδρα της Μητρόπολης Καρπάθου & Κάσου.

Παρά την έκταση του χωριού, ο πληθυσμός έχει μειωθεί αισθητά λόγω της μετανάστευσης. Έτσι, από τις αρχές του περασμένου αιώνα που είχε 1.140 κατοίκους, το 2001 είχε μόλις 470 κατοίκους. Αυτό οφείλεται κυρίως στη μετανάστευση και στη μικρή απόσταση μεταξύ του χωριού και της πόλης της Καρπάθου (7 χλμ).

Στο Απέρι υπάρχουν 2 παραδοσιακά καφενεία, ένα καφενείο-ταβέρνα κι ένα παντοπωλείο. Οι Απερίτες που κατοικούν στο Απέρι προσπαθούν να διατηρούν πιστά τα έθιμα του χωριού τους. Μερικά από τα έθιμα που γίνονται μόνο στο Απέρι είναι οι Γίλλες (γλέντι αφιερωμένο στις γεννήσεις και στα ζευγάρια που παντρεύτηκαν στο χωριό τον περασμένο χρόνο), ο Κλήδωνας (πανάρχαιο έθιμο και μέσο μαντικής για τις κοπέλες που αναζητούν τον άνδρα που θα παντρευτούν, βασίζεται στο αμίλητο νερό) και η παραδοσιακή Καθαροδευτέρα και Πρωτομαγιά στην εξοχή του Μερτώνα. (2011). *Απέρι Καρπάθου*. Available:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%80%CE%AD%CF%81%CE%B9_%CE%9A%CE%B1%CF%81%CF%80%CE%AC%CE%B8%CE%BF%CF%85. Last accessed 1st May 2011

Βολάδα

Στα τέλη του 19ου αιώνα, αποκόπηκε από το Απέρι το γειτονικό μικρό χωριό Βολάδα, η οποία αποτελούσε τμήμα του.

Το χωριό βρίσκεται 2 χμ. Βορειο-Δυτικά του Απερίου. Είναι ένα γραφικό χωριό χτισμένο ανάμεσα στα δέντρα, με παραδοσιακά λευκά σπίτια τυπικής Καρπάθικης αρχιτεκτονικής, στενά σοκάκια και μπαλκόνια γεμάτα με λουλούδια. Τα ερείπια τριών κάστρων στέκονται σαν φύλακες προστατεύοντας το χωριό. Από τον λόφο πάνω από την Βολάδα η θέα παίρνει την ανάσα. Εάν είστε λάτρης της πεζοπορίας, τότε θα λατρέψετε αυτό το μέροσαφού στην είσοδο του χωριού υπάρχουν συγκεκριμένα μονοπάτια που οδηγούν στην κορυφή του «Βουνού Καλή Λίμνη» από όπου η θέα αξίζει να την δείτε. *Volada Village in Karpathos*. Available: <http://www.greeka.com/dodecanese/karpathos/karpathos-villages/karpathos-volada.htm>. Last accessed 2nd May 2011.

Όθος

Η ονομασία του χωριού αυτού προέρχεται από τους κατοίκους του, τους οποίους στην Κάρπαθο τους αποκαλούν οθείτες. Λέγεται ότι στην περιοχή του Αφιάρτη στο νότιο τμήμα του νησιού, κάποια στιγμή, οι κάτοικοι μετακινήθηκαν. Κάποιοι από αυτούς δεν μετακινήθηκαν μακριά και θεωρούνται πως «έμειναν». Γι' αυτό το χωριό αυτό ονομάζεται Μενετές. Οι υπόλοιποι μετακινήθηκαν βορειότερα, οπότε «ώθησαν» και αυτός και ο λόγος που αποκαλούνται οθείτες.

Πυλές

Ένα από τα 12 χωριά της Καρπάθου, είναι και οι Πυλές.

Το μικρότερο, πληθυσμιακά, χωριό, κτισμένο στη δυτική πλευρά του νησιού, με πανοραμική θέα προς τη γειτονική ιστορική νήσο Κάσο και τα βουνά της Σητείας. Είναι κυριολεκτικά πνιγμένο στο πράσινο των πολλών περιβολιών του και κάθε δειλινό, απολαμβάνεις απ' εδώ ένα υπέροχο ηλιοβασίλεμα! (2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Πυλές*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=pyles>. Last accessed 2nd May 2011.

Μεσοχώρι

Το Μεσοχώρι είναι ένα από τα γραφικότερα χωριά της Καρπάθου. Βρίσκεται σε απόσταση 31 χλμ. βορειοδυτικά από την πρωτεύουσα και είναι κτισμένο σε ύψωμα. Διαθέτει εκπληκτική θέα, ενώ όλο το χωριό είναι ένα ζωντανό αξιοθέατο. Με την ανόθευτη παραδοσιακή του ομορφιά και την αυθεντική του νησιώτικη ταυτότητα, εντυπωσιάζει κάθε επισκέπτη. Περιπατήστε στα στους δρόμους του οικισμού και θαυμάστε την εξαιρετική αρχιτεκτονική των κατοικιών και των δημόσιων κτιρίων. Τα στενά σοκάκια καταλήγουν σε πέτρινα φαρδιά σκαλοπάτια που οδηγούν στις παλιές γειτονιές του χωριού.

Επίγειο της περιοχής αποτελεί το μικρό παραθαλάσσιο χωριό **Λευκός**. Πρόκειται για τον κυρίως παραθεριστικό οικισμό του Μεσοχωριού, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να εξελίσσεται σε τουριστικό θέρετρο. Χάρη στην πανέμορφη παραλία του, προσελκύει κάθε καλοκαίρι χιλιάδες επισκέπτες. Εδώ θα βρείτε ξενοδοχεία και αρκετά ενοικιαζόμενα διαμερίσματα.

Ακριβώς απέναντι θα δείτε το νησάκι Σώκαστρο, στο οποίο υπάρχουν σημαντικές αρχαιότητες, αλλά δεν έχουν γίνει ακόμη ανασκαφές.

Σε απόσταση 4 χλμ. από το Μεσοχώρι βρίσκεται και ένα από τα παλαιότερα χωριά του νησιού, το Σπόα. Διατηρεί κι αυτό τη παραδοσιακή του φυσιογνωμία και γοητεύει τους επισκέπτες του. Κατά την παραμονή σας στην περιοχή του Μεσοχωριού θα κολυπήσετε στην παραλία του Λευκού, στο Λιμανάκι, στο Ποτάλι, στην Πέρδικα, στον Ποταμό και στο Φραγκολιμνιάνα. (2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Μεσοχώρι - Λευκός*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=mesoch>. Last accessed 2nd May 2011.

Μενετές

Ο παραθαλάσσιος οικισμός της Αμμοσπής τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μεγάλη τουριστική ανάπτυξη. Βρίσκεται στη μέση της διαδρομής από το αεροδρόμιο του νησιού προς την πόλη, γεγονός που το καθιστά ιδανικό ως τόπο διαμονής. Επιπλέον διαθέτει μια από τις ωραιότερες παραλίες, άρτια οργανωμένη, που προσφέρετε για θαλάσσια σπορ. Απέχει 6 χλμ. από τα Πηγάδια και συνδέετε με τακτικά δρομολόγια των λεωφορείων με όλα τα υπόλοιπα χωριά του νησιού. Στην Αμμοσπή λειτουργούν μερικά από τα πιο πολυτελή ξενοδοχεία, πολλά

συγκροτήματα ενοικιαζόμενων δωματίων και ταβέρνες στις οποίες θα δοκιμάσετε τις νοστιμιές της ντόπιας κουζίνας. (2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Μενετές*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=menetes>. Last accessed 2nd May 2011.

Αρκάσα

Μια από τις 4 αρχαίες πόλεις του νησιού, τότε ονομασμένη Αρκεσία, είναι χτισμένη στις ακτές του Δυτικού τμήματος του νησιού ανάμεσα στις «Μενετές» και στο «Φοινίκι».

Σήμερα στο Νοτιοδυτικό τμήμα της Καρπάθου, απέναντι από την Κάσο, παρελαύνει σαν "μια μεγάλη κυρία" μετά την πρωτεύουσα Πηγαδία η ΑΡΚΑΣΑ και λίγο πιο πέρα το γραφικό ΦΟΙΝΙΚΙ. Μια πραγματική μικρή κωμοπολή, με τόσες φυσικές ομορφιές αλλά και με ραγδαία εξέλιξη σε κάθε τομέα και ειδικά στον Αγροτουρισμό.

Οι Αρκασιώτες ακολουθώντας, τον ρυθμό της σημερινής εποχής, ξεφυγαν αισθητά, τόσο από την παλιότερη απασχόληση σε Γεωργο-Κτηνοτροφικά, όσο και από την χρόνια μαστιγα της Μεταναστευσης (με λίγες εξαιρέσεις) επενδύοντας σε συναφείς τέτοιες Επιχειρήσεις, μέσα και γύρω από το χωριό. Ριχνοντας μια προχειρή ματιά στο χωριό κανείς βλέπει σήμερα καταπληκτικά νέα σπίτια που προδίνουν κάποια στοιχεία μοντερνισμού αλλά και "νεοπλουτισμού".

Βεβαίως εκτός την αναποφευκτική "στροφή" σε Τουριστικές επιχειρήσεις, η Οικοδομή, όπου η Αρκάσα φημίζεται για τους πολλούς & καλούς Εργολάβους και Μαστορούς -σε όλα τα μήκη και πλάτη της Καρπάθου μέχρι και την Κρήτη- δεν έπαψε ποτέ να αποτελεί προσοδοφόρα ασχολία, ούτε ακόμα και η αλιεία για λιγότερους .

Σήμερα η Αρκάσα και το Φοινίκι απαρτίζονται από δεκάδες: Ξενοδοχεία, Ενοικιαζόμενα Διαμερίσματα & Δωμάτια, ικανά να φιλοξενήσουν άνω από 600 επισκέπτες. Γύρω στις 40-45 Ταβέρνες, Εστιατόρια, Καφετερίες, Club και αρκετά mini market ... μέχρι Κομμωτήρια, Ζαχαροπλαστείο, Γραφεία ενοικίασεως τροχοφόρων οχημάτων, Super Market Κρεάτων, Αργυρο-Χρυσοχοία ... μέχρι και Μαναβικά !

Μπορεί να πει κανείς ότι δεν λείπει σχεδόν τίποτα από την Αρκάσα ... Αν υπήρχε και ένα μεγάλο Supermarket τροφίμων, ένα οργανωμένο Πρακτορείο Ταξιδιών να ενδιαφέρεται μόνο για το χωριό και μια θυρίδα Υποκ/τος Τραπεζής ή έστω ATM, παρά πολλοί θα απέφυγαν να ταλαιπωρούνται πηγαινοντας κατά διαστήματα στην πρωτεύουσα Πηγαδία για κάποιες βασικές ανάγκες ...

(2008). *Η Αρκάσα σήμερα*. Available: <http://www.arkasa.com/7101.html>. Last accessed

Όλυμπος

Δεν είναι λίγα τα άτομα που αποκάλεσαν αυτό το χωριό ένα «ζωντανό λαογραφικό μουσείο, καθώς, ακόμα και σήμερα, οι κάτοικοι του χωριού ντύνονται με την παραδοσιακή τους ενδυμασία και διατηρούν τον τρόπο ζωής και την παράδοση. Η Όλυμπος βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του νησιού, χτισμένη σε μια πλαγιά βλέποντας στο Αιγαίο. . Ιδρυμένη μεταξύ του 10^{ου} και 15^{ου} αιώνα, ήταν αρχικά οχυρωμένη και η ιδιαίτερη τοποθεσία της προσέφερε προστασία στους κατοίκους από την πειρατεία.

Τα σπίτια από την μεριά της θάλασσας δεν είναι βαμμένα, ώστε να μην φαινόντουσαν από τα καράβια των πειρατών. Αντίθετα στην απέναντι πλευρά του βουνού, τα σπίτια είναι πολύχρωμα. Το ψηλότερο σημείο του χωριού ήταν παλαιότερα στεμμένο με έναν πύργο.

Ακόμα και σήμερα, η Όλυμπος έχει διατηρήσει την τοπική του αρχιτεκτονική αμετάβλητη, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό των σπιτιών τους. Οι κάτοικοί της είναι περήφανοι που διατηρούν τις παραδόσεις τους και ακόμη μιλάνε μια διάλεκτο που περιέχει πολλές Δωρικές λέξεις και ιδιώματα. (1999). *KARPATHOS, Island, DODEKANISSOS*. Available: <http://www.gtp.gr/LocPage.asp?id=11632&SearchType=1>. Last accessed 1st May 2011.

Σπόα

Διανύοντας τον αυτοκινητόδρομο από την πρωτεύουσα του νησιού τα Πηγάδια με βόρεια κατεύθυνση από την ανατολική πλευρά θα βρεθείτε σε μια μαγευτική διαδρομή που συνδυάζει δαντελωτές παραλίες, βουνό και πράσινο. Φτάνοντας περίπου στο κέντρο του νησιού θα συναντήσετε το ορεινό χωριό Σπόα έχοντας για θέα το ανοιχτό πέλαγος. Μια "αρμαθιά" σπίτια στην πλαγιά, που καθώς βρίσκονται στο πιο στενό σημείο του νησιού θωρούν δυο θάλασσες. Η καλύτερα, τα Σπόα, βλέπουν και τις δυο καλύτερες ώρες του Καρπάθιου πελάγους: Την ανατολή και τη δύση.

Ένα χωριό με ζωντανή την παράδοση τα ήθη και έθιμα, ένα χωριό που από τις ρίζες του αναβιώνει και κρατάει αναλλοίωτα την φιλοξενία και τη φιλία. Σημάδια και τίτλοι που διακρίνουν το χωριό των Σπόων έως και σήμερα.

Εκεί κάνοντας έστω και ολιγόλεπτη στάση θα εντυπωσιαστείτε από τον αγνό χαρακτήρα των κατοίκων που θα σας χαιρετίσουν, θα σας κεράσουν απλόχερα και θα πιάσουν κουβέντα μαζί σας έστω και αν τους είστε τελείως άγνωστοι.

Αν ακόμα η τύχη σας φέρει από 'κει μέρες που γιορτάζουν τα έθιμα και τις παραδόσεις θα αισθανθείτε σαν να είστε και εσείς μέλος της κοινωνίας του.

Αυτό το αγροτικό χωριό, είναι απο τα πιο αυθεντικά της Καρπάθου. Η λύρα ακούγεται στα σοκάκια και οι ξυλόφουρνοι των σπιτιών καπνίζουν για να ψήσουν ψωμί.

(2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Σπόα* .Available:

<http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=sproa>. Last accessed 2nd May 2011.

Αρχαίες πόλεις του νησιού

Οι αρχαίες πόλεις του νησιού ήταν 4:

- Βρυκούς,
- Ποτίδαιον,
- Νίσυρος,
- Αρκεσία,

Αυτός είναι και ο λόγος που στην αρχαιότητα η Κάρπαθος ονομαζότανε Τετράπολις.

Παραλίες

Κατά μήκος της 160 χιλιομέτρων ακτής του νησιού βρίσκονται μεγάλος αριθμός παραλιών, που ποικίλουν σε μορφολογία, κάποια με άμμο, άλλα με χαλίκι και άλλες με βότσαλα. Το βάθος του νερού επίσης ποικίλει από παραλία σε παραλία, με κάποιες παραλίες όπου 20 μέτρα έξω από την ακτή το νερό να έχει ακόμα βάθος 1,5 μέτρα (π.χ. μακρύς γιαλός, μεγάλη αμμωπή) και άλλες όπου το νερό φτάνει ήδη τα 5 ή 6 μέτρα βάθος μερικά μόνο μέτρα έξω από την ακτή (π.χ. Κυρά Παναγιά, άπελλα).

Από τις πιο γνωστές παραλίες είναι:

- Άπελλα (Βραβευμένη ως η πιο όμορφη παραλία της Ευρώπης το 2003)
- Αμμωπή (αποτελείται από 5 παραλίες)
- Βρόντης (Γνωστός και ως ξενώνας, παραλία μήκους 8km δίπλα στην πόλη)
- Αχάτα (Απέρι)
- Κυρά Παναγιά
- Άγιος Νικόλαος (Αρκάσα)
- Λευκός (3 παραλίες)
- Κάτω Λάκος (προσιτό μόνω μέσω θάλασσας)
- Μακρύς γιαλός (κόλπος για ιστιοσανίδα, δίπλα στο αεροδρόμιο)

Υπάρχουν πολλές ακόμα παραλίες στο νησί, αλλά χρησιμοποιούνται από λιγότερο κόσμο (συνήθως από τοπικό πληθυσμό) αφού είναι συνήθως άγνωστες στους τουρίστες, ή δεν υπάρχει σύνδεση με δρόμο ή λεοφορείο.

Σπηλιές

Υπάρχουν διάσπαρτα στο νησί πολλές σπηλιές, παρόλο που από αυτές λίγες είναι ιδιαίτερου σπηλαιολογικού ενδιαφέροντος.

Ποσειδών

Η σπηλιά βρίσκεται στην περιοχή γνωστή σαν «Μύλοι» είναι ένας μνημειώδης τάφος ή ιερό χαραγμένος στον βράχο. Αυτός ο συγκεκριμένος τύπος ήταν πολύ συχνός στο Ανατολικό Αιγαίο.

Κάποια ίχνη μαρτυρούν πως ίσως υπήρχε ξύλινο σκέπασμα στην είσοδο της σπηλιάς. Το εσωτερικό ήταν μάλλον ιερό αφιερωμένο στην θεά Αφροδύτη, μια πολύ αγαπητή θεά από την κατώτερη κοινωνική τάξη. Αγαλματάκια της θεάς έχουν βρεθεί στα Πηγάδια.

Είναι πιθανόν πως το ανοικτό ιερό της θεάς βρισκότανε στην σπηλιά Παρθένος, επτά χιλιόμετρα μακριά στην περιοχή του βαθυπόταμου. Λόγω της συνεχούς χρήσης της σπηλιάς από βοσκούς, η σπηλιά έχει διαβρωθεί με τον καιρό.

Βρυκοὺς

Σε μία από τις 4 αρχαίες πόλεις του νησιού, η «Βρουκούντα» όπως επίσης αποκαλείται, μιλα σπηλιά χρησιμοποιείται εδώ και αιώνες σαν εκκλησία, όπου κάθε χρονιά γιορτάζεται πανηγύρι. Παρόμοια περίπτωση χρήσης σπηλιάς σαν εκκλησία υπάρχει και κοντά στην παραλία «Άπελλα», η οποία είναι όμως μεταγενέστερη.

Αχατα

Ίσως η παλαιότερη και μεγαλύτερου σπηλαιολογικού ενδιαφέροντος σπηλιά είναι αυτή της Αχάτας, πολύ βαθύτερη από τις υπόλοιπες του νησιού και με πολλούς σταλακτίτες. Η περιοχή επίσης φημίζεται για τις πολλές υποθαλάσσιες σπηλιές της.

Θρησκευτικές εορτές

15 / 08 Δεκαπενταύγουστος, στις Μενετές, στις Πυλές, στο Απέρι και τον Όλυμπο.

Υπάρχουν πολλές θρησκευτικές εορτές κατά την διάρκεια του χρόνου, και η πιο σημαντική είναι του Δεκαπενταύγουστου, που εορτάζεται φυσικά στις 15 Αυγούστου και είναι γνωστή σαν «Παναγίας» στην οποίαν είναι και αφιερωμένη η γιορτή.

Το πανηγύρι γιορτάζεται στα περισσότερα χωριά. Αρχικά οι παρεβρισκόμενοι πηγαίνουν στην εκκλησία και μετά όλοι πηγαίνουν στο εκκλησιαστικό μέγαρο για να απολαύσουν παραδοσιακό φαγητό και κρασί σε συνοδεία με παραδοσιακή μουσική από λύρα και λαούτο.

Οι περισσότεροι άνθρωποι επισκέπτονται φίλους και συγγενείς μέχρι το βράδυ που ξεκινάνε πάλι η μουσική και οι χοροί.

28 / 08 Του Αγίου Ιωάννη, στο Λακκί, στην Όλυμπο

Το πανηγύρι ξεκινάει απόγευμα με την εκκλησιαστική λειτουργία. Στην συνέχεια ακολουθεί βραδιά με παραδοσιακό φαγητό και κρασί με συνοδία καρπάθικης μουσικής και χορού μέχρι αργά το βράδυ.

07 / 09 Της Λαρνιώτισσας, στα Πηγάδια

Κάθε χρόνο στις 7 Σεπτεμβρίου, μερικά χιλιόμετρα έξω από την πόλη των πηγαδίων, εορτάζεται το πανηγύρι της Παναγίας της Λαρνιώτισσας. Ο κόσμος μαζεύεται στην ευρύχωρη αυλή της εκκλησίας μέσα στο πευκόδασος για γιορτάσει με φαγητό, κρασί και την συνωδία μουσικής τα οποία όλα είναι χάρη στις χορηγίες πολλών κατοίκων και επιχειρήσεων του νησιού. Ευχάριστη είναι και η άνοδος στον σταυρό από όπου την ημέρα υπάρχει εξαιρετική θέα.

Τοπικές παραδόσεις

Καρναβάλι

Όνομα: Πιπέρι

Περιοχή: Όθος

Περιγραφή: Description: Την Δευτέρα των σταχτών, σύμφωνα με την παράδοση, οι κάτοικοι του χωριού καθιερώνουν το δημοφιλές λαϊκό δικαστήριο κατά της αγένειας. Κάποιοι κάνουν απρεπείς χειρονομίες σε άλλους και συλλαμβάνονται από τους αστυνομικούς (Τζαφέδες), οι οποίοι τους παίρνουν στο δικαστήριο για την αγένεια. Το οποίο αποτελείται από τους πιο σεβαστούς κατοίκους του νησιού. Η δίκη είναι πολύ αστεία, καθώς οι άνθρωποι ανταλλάσσουν πολλές κατηγορίες και ακολουθεί η απόφαση του δικαστηρίου. Μετά το τέλος της δίκης η μέρα συνεχίζεται με μεγάλο παραδοσιακό πανηγύρι.

4.3. Γιατί Βιώσιμος και όχι Μαζικός Τουρισμός;

Όταν κοιτάζουμε τον Τουρισμό της Καρπάθου, εύκολα προσέχουμε πως η έκτασή του είναι πολύ μικρότερη από αυτήν του τουρισμού στα γειτονικά του νησιά (η Ρόδος και η Κρήτη). Αυτό κάνει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή τακτικών και στρατηγικών πολύ ευκολότερη. Επίσης λόγω του επίσης μικρού αριθμού κατοίκων και τουριστών είναι ευκολότερη η συλλογή στατιστικών στοιχείων και η κατάληξη σε συμπεράσματα για την χρήση τους στον σχεδιασμό τακτικών και σχεδίου μάρκετινγκ. Μα επιμένει μια ερώτηση: «Γιατί βιώσιμος και όχι μαζικός τουρισμός;»

Για να καταλάβει κάποιος την απάντηση σε αυτό το ερώτημα είναι απαραίτητο να γνωρίζει τι είναι ο μαζικός τουρισμός και τι είναι πράγματι ο βιώσιμος τουρισμός.

Τις τελευταίες δεκαετίες, υπήρχει μεγάλος αριθμός τουριστών σε συγκεκριμένες περιοχές του κόσμου, αυτό το φαινόμενο είναι γενικά γνωστό ως **μαζικός τουρισμός**. Αυτή η μορφή του τουρισμού μπορεί να έχει θετικές και αρνητικές επιδράσεις στους προορισμούς.

Θετικές επιδράσεις του μαζικού τουρισμού είναι:

- α) Ταχύτατη ανάπτυξη και
- β) Οικονομικά οφέλη

Αρνητικές επιδράσεις του μαζικού τουρισμού είναι:

- 1) Μείωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- 2) Κοινωνικές επιδράσεις (υπονόμευση του αγροτικού τομέα σαν τομέας της οικονομίας, αντιπάθεια, αύξηση εγκληματικότητας, πορνεία, τζόγος, εμπορία ναρκωτικών, βία) (Archer 1991). Παρόλο που ο μαζικός τουρισμός έχει τα οφέλη του, οι αρνητικές του επιδράσεις τον κάνουν ακατάλληλο για μακροχρόνια τουριστική ανάπτυξη. Για αυτόν τον λόγο, η εξάρτηση από εναλλακτικές μορφές τουρισμού θα αποτελούσε μια καλύτερη επιλογή για μια βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τον εννοιολογικό προσδιορισμό καθιερωμένο από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (WTO), **ο βιώσιμος τουρισμός** πρέπει:

- i) **Να μεγιστοποιεί την χρησιμότητα των φυσικών πόρων**, αυτό αποτελεί βασικό στοιχείο στην τουριστική ανάπτυξη
- ii) **Να σέβεται την κοινωνικο-πολιτισμική αυθεντικότητα** των κοινωνιών που φιλοξενούν, να διατηρήσουν την χτισμένη και ζωντανή τους κοινωνική κληρονομιά και παραδοσιακές αξίες, και να συνεισφέρει στην δια-πολιτισμική κατανόηση και ανοχή.
- iii) **Να εξασφαλίσει βιώσιμη, μακροχρόνια οικονομική δραστηριότητα**, παρέχοντας πολιτιστικο-οικονομικά ωφέλη σε όλους τους ενδιαφερόμενους, τα οποία είναι δίκαιως καταμερισμένα, και συνεισφέροντας στην ανακούφιση από την φτώχεια και
- iv) Να διατηρεί **υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των τουριστών** και να εξασφαλίζει μια γεμάτη σημασία εμπειρία στους τουρίστες, ευαισθητοποιώντας τους για τα θέματα βιωσιμότητας και προωθώντας τουριστικές πρακτικές.

Η έλλειψη τουριστικού σχεδιασμού έχει δείξει πως μπορεί να υποβαθμιστεί το περιβάλλον μιας περιοχής τόσο πολύ ώστε όχι μόνο να μειωθεί η τουριστική ζήτηση, αλλά ώστε να γίνεται και βάρος στην καθημερινή ζωή του τοπικού πληθυσμού. Αυτό έχει παρουσιαστεί σε πολλές παράκτιες τουριστικές περιοχές της Ισπανίας, όπου η κυβέρνηση αναγκάζεται πλέον να δίνει οικονομικά κίνητρα για την κατεδάφιση πολλών ξενοδοχείων.

Εάν η Κάρπαθος ακολουθήσει το μοντέλο του μαζικού τουρισμού, αυτό θα οδηγούσε στην τελική υποβάθμιση του περιβάλλοντος σε έναν τέτοιο βαθμό που θα μειωνόντουσαν σε πολύ μεγάλο βαθμό οι αφίξεις τουριστών. Από το 1986 και μετά, με την σταδιακή ανάπτυξη του τουρισμού της Καρπάθου, ξεκίνησε και η σταδιακή μείωση απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα (αγρότες, κτηνοτρόφοι κ.ά.). Σήμερα, λόγω της υψηλής εποχικότητας του τουρισμού της Καρπάθου, είναι αισθητή η εξάρτηση του τοπικού πληθυσμού από τον τουρισμό, εύκολα αντιληπτό από την προφανή ερήμωση του νησιού τους χειμερινούς μήνες.

Εάν όμως μειωθεί η τουριστική ζήτηση της Καρπάθου λοιπόν, δεν θα υπάρξει πια κάποια βιομηχανία για να στηριχθεί οικονομικά ο τοπικός πληθυσμός του νησιού.

Με σκοπό την μακροβιότερη οικονομική ανάπτυξη του νησιού, ο τουρισμός πρέπει να ακολουθήσει το μοντέλο του βιώσιμου τουρισμού, το οποίο θα ενισχύσει παράλληλα τον αγροτικό,

κτηνοτροφικό τομέα με διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού για τουλάχιστον μερική ανεξαρτοποίηση από τον τουρισμό.

Για να επιτευχθεί αυτό, είναι απαραίτητη η συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού (επιχειρηματίες και μη) σε έναν λεπτομερή τουριστικό σχεδιασμό. Μέσα από τον σχεδιασμό αυτό θα προσδιοριστούν κατευθυντήριες γραμμές για τον τουρισμό. Θα αναγνωριστούν οι τύποι τουριστών που θα αποτελέσουν τις αγορές στόχους και θα γίνει η κατάλληλη προώθηση μέσω των κατάλληλων μέσων. Θα πιεστεί η κυβέρνηση να δώσει επενδυτικά κίνητρα για εναλλακτικές μορφές τουρισμού από τις οποίες θα επωφεληθούν ντόπιοι επενδυτές. Και σημαντικότερο όπως αναφέρει και ο Butler(2006), είναι ο έλεγχος και τα μέτρα ώστε να τηρηθούν αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές και οι νόμοι που θα οδηγήσουν στον βιώσιμο τουρισμό.

5. Μεθοδολογία

5.1 Πρωτογενής Μελέτη

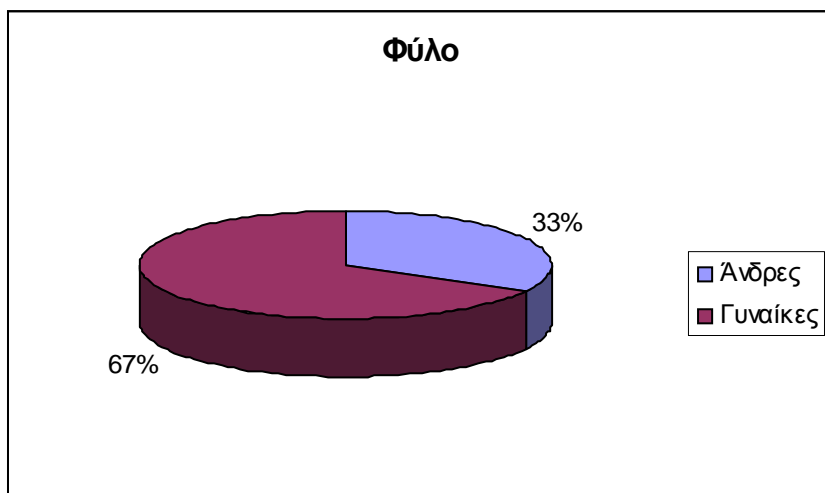
Η άποψη του τοπικού πληθυσμού είναι σημαντικότερη για τον ορισμό των στόχων που ελπίζεται να επιτευχθούν μέσω του τουρισμού και φυσικά των η άποψη των τουριστών είναι εξίσου σημαντική για την αναγνώριση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της Καρπάθου. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για την επίτευξη των στόχων, όσο και για την μεγιστοποίηση της ικανοποίησης των τουριστών.

Για την συλλογή αυτών των πληροφοριών χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια και στατιστικές μέθοδοι.

Το ερωτηματολόγιο απευθύνεται στους τουρίστες της τουριστικής περιόδου 2010 ζητώντας τις απόψεις τους πάνω στον τοπικό πληθυσμό, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της Καρπάθου σαν προορισμός, τυχόν προβλήματα που αντιμετώπισαν και προτεινόμενοι τρόποι επίλυσής τους. Το δείγμα είναι τυχαίο 1/100 των συνολικών τουριστικών αφίξεων της τουριστικής περιόδου.

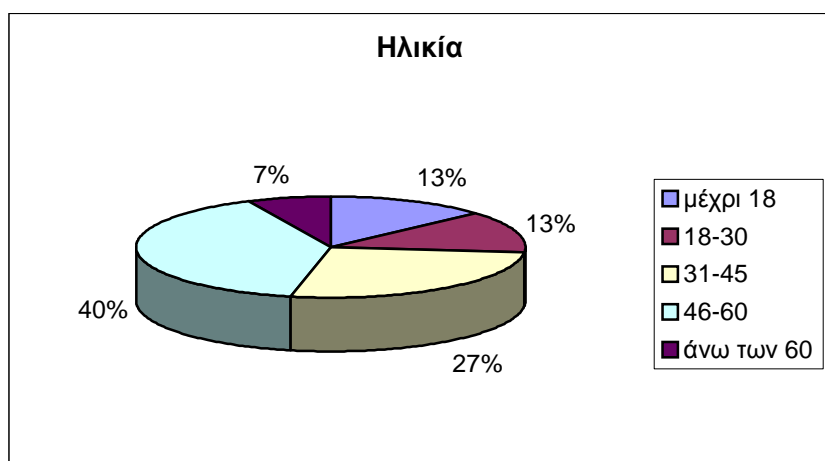
Από τα ερωτηματολόγια των τουριστών που συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν, βγήκανε τα παρακάτω αποτελέσματα:

Αρχικά τα άτομα ρωτήθηκαν το φύλο τους, την ηλικία τους και την χώρα προέλευσής τους.

Γράφημα 5.1.1. Φύλο τουριστών.

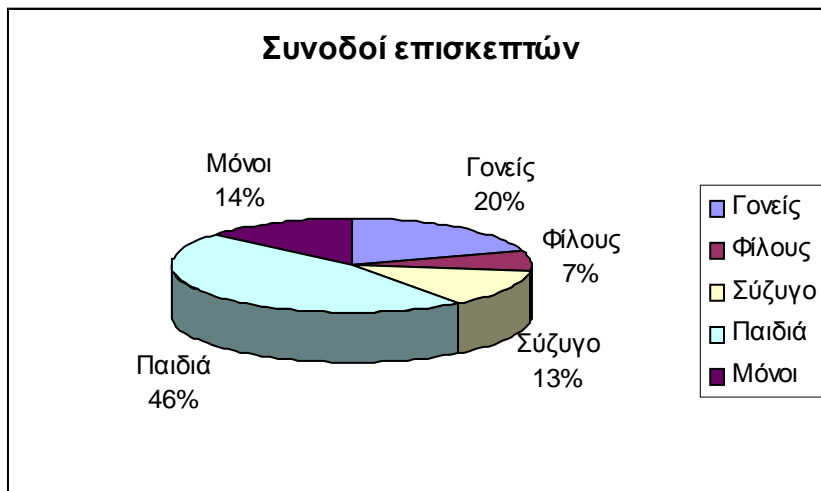
Από τα άτομα που απάντησαν το ερωτηματολόγιο, το 67% ήταν γυναίκες ενώ το 33% άνδρες.

Γράφημα 5.1.2. Ηλικία Τουριστών.

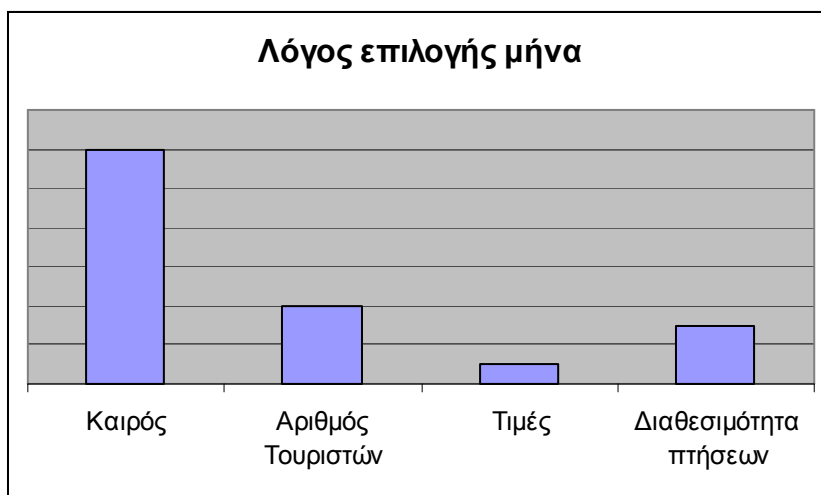
Από τους τουρίστες που απάντησαν το ερωτηματολόγιο, η πλειοψηφία ήταν ηλικίας 46 μέχρι 60 ετών και συγκέντρωνε το 40% των τουριστών. Τα άτομα με ηλικία 31 έως 24 ετών αποτελούσαν το 27% του πληθυσμού. Τα άτομα ηλικίας 18 μέχρι 30 ετών συγκέντρωναν το 13% των τουριστών, όπως επίσης και τα άτομα μέχρι 18 ετών. Άτομα άνω των 60 ετών αποτελούσαν μόλις 7% των τουριστών που απάντησαν το ερωτηματολόγιο.

Η μέση διαμονή ήταν 14 μέρες (13.92).

Το 60% των τουριστών ταξίδευαν με Tour Operator, αλλά από αυτούς το 20% Θα προτιμούσε να ταξιδεύει χωρίς Τ.Ο.

Όσον αφορά τον καλύτερο μήνα για να ταξιδέψει κανείς στην Κάρπαθο οι περισσότερες απαντήσεις έδειξαν Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβρη, ενώ λιγότεροι προτίμησαν τον Μάη.

Γράφημα 5.1.4. Λόγος Επιλογης Μήνα.

Για παράγοντα επιλογής του καλύτερου μήνα για τουρισμό στην Κάρπαθο η πλειοψηφία διάλεξε τον Καιρό, ενώ οι υπόλοιποι τον αριθμό τουριστών και την διαθεσιμότητα πτήσεων. Λίγοι διάλεξαν λόγω τιμών.

Παραλίες, Καιρός	1.2
Άνθρωποι	2.6
Φαγητό	3.1
Τιμές	4.8
Θέες, Μονοπάτια	4.9
Ιστορία, Λαογραφία	5.4
Νυχτερινή ζωή	6.6

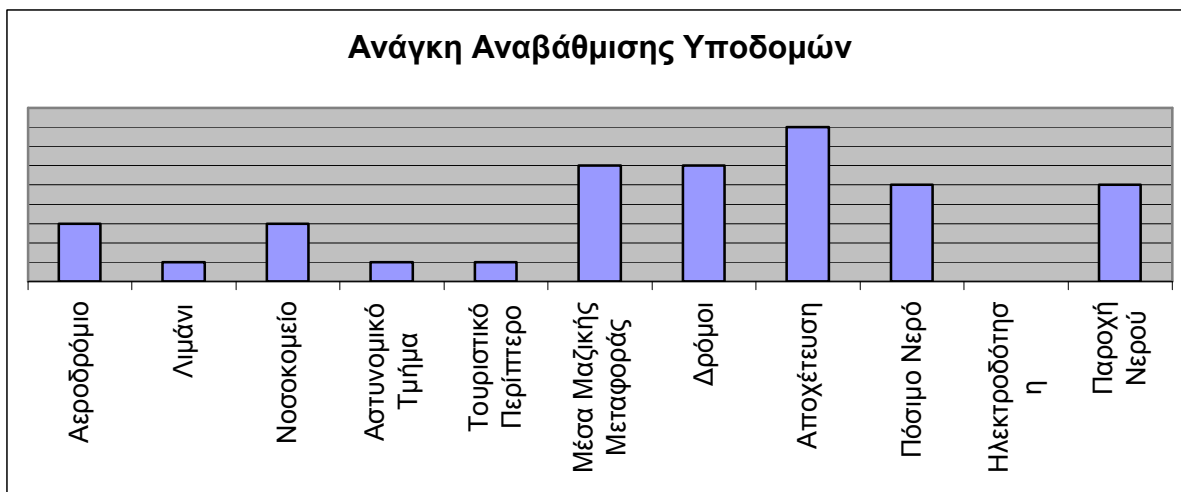
Πίνακας 5.1.1. Αξιολόγηση δυνατών σημείων Καρπάθου.

Στο Ερωτηματολόγιο επίσης ζητήθηκε από τους Τουρίστες να αξιολογήσουν συγκεκριμένα δυνατά σημεία της Καρπάθου με κλίμακα από το 1 έως το 5. Το 1 σαν σημαντικότερο και το 5 το λιγότερο σημαντικό. Από τα αποτελέσματα φαίνεται πως οι περισσότεροι τουρίστες συμφώνησαν στα ίδια πράγματα. Έτσι επέλεξαν σαν το πιο δυνατό σημείο τις Παραλίες και τον Καιρό, έπειτα τους ανθρώπους και το Φαγητό. Στην μέση βρίσκονται οι Τιμές, οι οποίες δεν τις θεωρούν ψηλές, αλλά ούτε και ανταγωνιστικές. Πέμπτο σε σειρά προτεραιότητας είναι οι Θέες και τα μονοπάτια, μετά η Ιστορία και η Λαογραφία και χωρίς καμία έκπληξη η Νυχτερινή ζωή βρίσκεται στην τελευταία θέση.

Λίγη Προσβασιμότητα	3.6
Ελλιπής υποδομή	3.7
Οικοδομές	4.3
Τιμές	4.7
Λίγοι τρόποι διασκέδασης	6.2
Άνθρωποι	6.3

Πίνακας 5.1.2. Αξιολόγηση αδύναμων σημείων Καρπάθου.

Τα 4 πρώτα αδύναμα σημεία παρουσιάζουν πολλές διαφορετικές απαντήσεις μεταξύ των τουριστών. Παρόλα αυτά, η μεγαλύτερη αδυναμία της Καρπάθου σύμφωνα με τους τουρίστες είναι η λίγη προσβασιμότητα, έπειτα η ελλιπής υποδομή και μετά οι οικοδομές. Οι τιμές είναι και πάλι στην μέση μιάς και δεν είναι ούτε ιδιαίτερα ψηλές, ούτε ανταγωνιστικές. Τελικά οι τουρίστες δεν πίστευαν πως υπήρχε έλλειψη τρόπων διασκέδασης και ούτε ως οι άνθρωποι θεωρούνται αδυναμία, αλλά αντίθετα δυνατό σημείο της Καρπάθου (Πίνακας 5.1.1.).

Γράφημα 5.1.5. Ανάγκη Αναβάθμισης Υποδομών.

Στην συνέχεια του ερωτηματολογίου, οι τουρίστες κλήθηκαν να επιλέξουν τις υποδομές που πίστευαν χρειαζόντουσαν αναβάθμιση. Οι απαντήσεις τους καθρέφτισαν τα μεγαλύτερα προβλήματα κατά την διάρκεια της τουριστικής περιόδου 2010. Αυτά περιλάμβαναν μεγάλο πρόβλημα με το αποχετευτικό και έντονη δυσοσμία σε πολλά σημεία της πόλης των Πηγαδίων. Η ηλεκτροδότηση αντίθετα δεν θεωρήθηκε ελλειμματική μιάς και δεν υπήρξαν διακοπές στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος.

Τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, οι Δρόμοι και η Παροχή νερού επίσης συμφωνα με τους περισσότερους τουρίστες πρέπει να αναβαθμιστούν. Το Αεροδρόμιο παρόλο που είναι αναβαθμισμένο έχει πολλά τεχνικά προβλήματα και δημιουργεί δυσκολίες στους χρήστες του. Το Νοσοκομείο μιας και δεν χρησιμοποιείται ιδιαίτερα από τους τουρίστες δεν επιλέχθηκε, όσο και το Αστυνομικό Τμήμα ενώ το Τουριστικό Περίπτερο κρίθηκε ικανό για να παρέχει τις βασικές πληροφορίες.

Από τους τουρίστες που ρωτήθηκαν, το 53% επισκέπτονταν για πρώτη φορά την Κάρπαθο, ενώ ο μέσος όρος για τον αριθμό επισκέψεων των υπόλοιπων έφτασε τις 9 φορές.

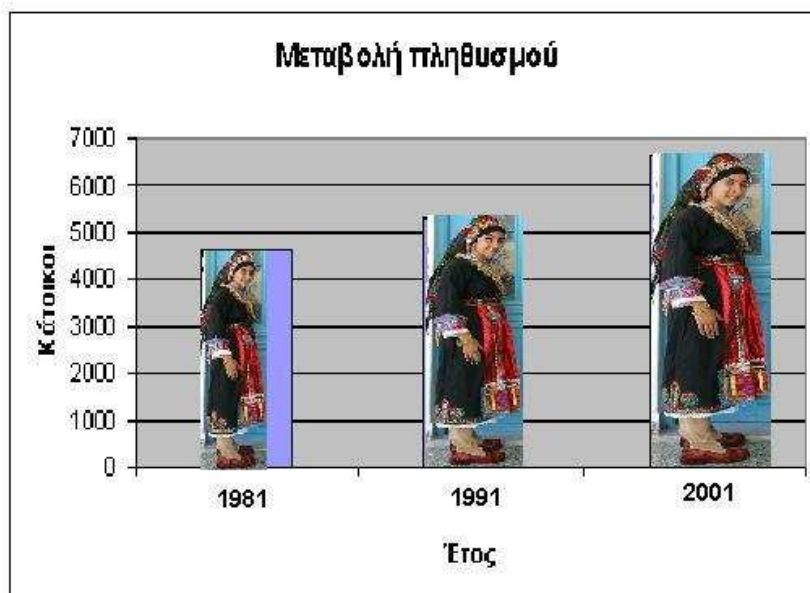
Το 93% απάντησε πως θα ξαναεπισκεπτόντουσαν την Κάρπαθο. Το 7% περιλάμβανε άτομα τα οποία είχαν απογοητευτεί από την αλλαγή του τοπίου της Καρπάθου και από άτομα που προτιμούν να αλλάζουν προορισμό κάθε χρόνο.

5.2 Δευτερογενής Μελέτη

Μεταβολή πληθυσμού

Έτος	Πληθυσμός	% μεταβολής
1981	4649	
1991	5323	14,5
2001	6662	25,2

Πίνακας 5.2.1. Μεταβολή του πληθυσμού της νήσου Καρπάθου. Πηγή: Μακρής, Α. Οργανωμένος Τουρισμός στην Κάρπαθο (2005)

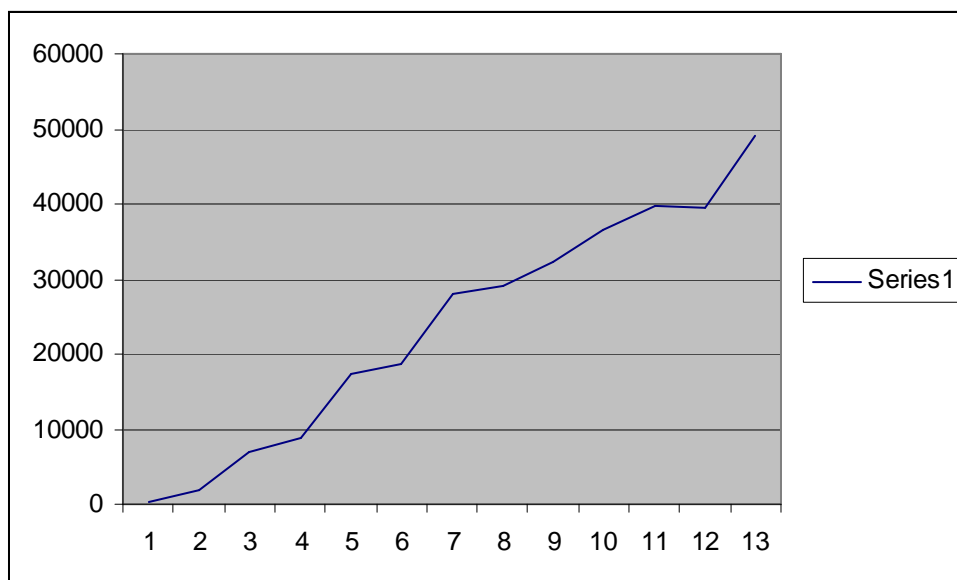
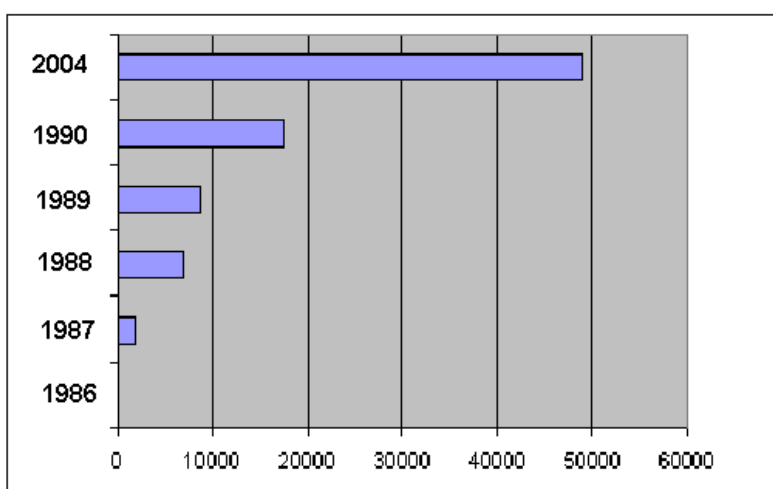
Γράφημα 5.2.1. Μεταβολή του πληθυσμού της νήσου Καρπάθου.

Συνολικός αριθμός εισερχόμενου τουρισμού

Έτος	1986	1987	1988	1989	1990	2004
Αφίξεις τουριστών σε εξάμηνη βάση	250	1900	6850	8700	17400	49000
Ξενοδοχεία	5	5	10	12	16	110

Πίνακας 5.2.2. Μεταβολή αφίξεων τουριστών της νήσου Καρπάθου. Πηγή: Μακρής, Α. Οργανωμένος Τουρισμός στην Κάρπαθο (2005)

Αφίξεις ανά εξάμηνο

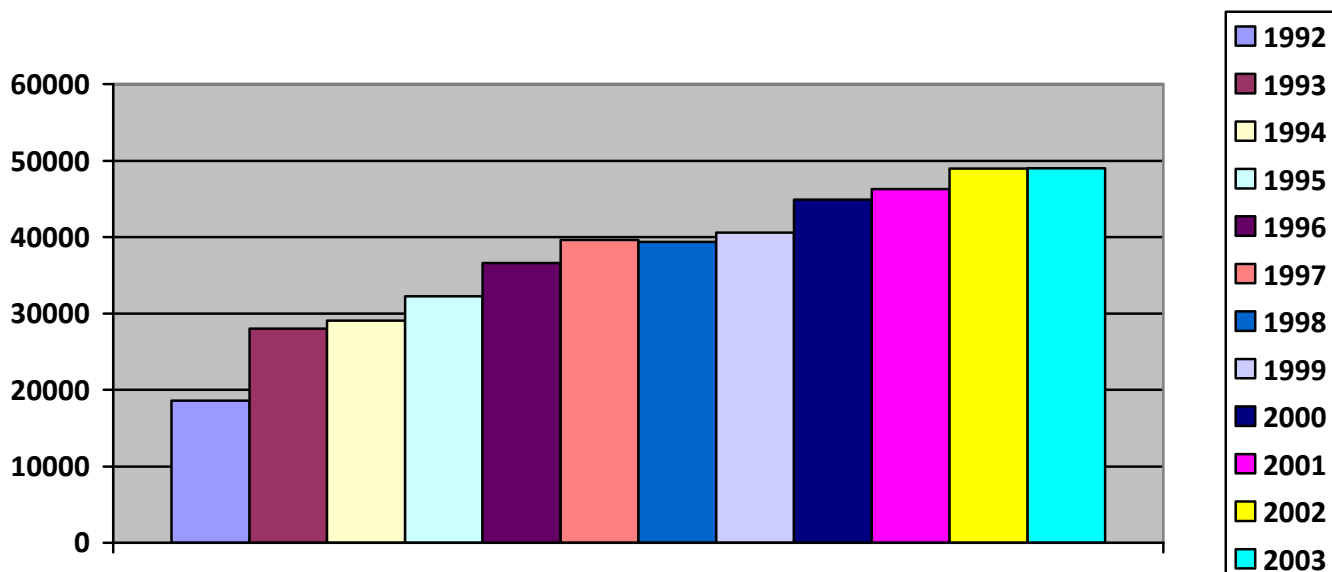

Γράφημα 5.2.2. Μεταβολή αφίξεων τουριστών της νήσου Καρπάθου.

Αριθμός εισερχόμενου τουρισμού με ναυλωμένες πτήσεις

Έτος	Εισερχόμενος τουρισμός από ναυλωμένες πτήσεις
1992	18617
1993	28016
1994	29086
1995	32268
1996	36593
1997	39632
1998	39403
1999	40557
2000	44891
2001	46312
2002	48961
2003	49011

Πίνακας 5.2.3. Μεταβολή αφίξεων τουριστών από ναυλωμένες πτήσεις. Πηγή: Μακρής, Α. Οργανωμένος Τουρισμός στην Κάρπαθο (2005)

Γράφημα 5.2.3 Μεταβολή αφίξεων τουριστών από ναυλωμένες πτήσεις.

Reviews

Πολλές ιστοσελίδες προσφέρουν καθοδήγηση σε τουρίστες, όπου στις σελίδες αυτές προηγούμενοι επισκέπτες σχολιάζουν και βαθμολογούν ξενοδοχεία ή προορισμούς. Το δεύτερο μέρος της μεθοδολογίας περιλαμβάνει μια αξιολόγηση ενός δείγματος των βαθμολογήσεων ξενοδοχείων της Καρπάθου για να βρεθεί μια γενική ιδέα για την ποιότητα του προϊόντος που προσφέρουν τα ξενοδοχεία, και να ανιχνευτούν παράπονα προηγούμενων επισκεπτών του νησιού.

Μετά από τυχαία επιλογή μιας αξιολόγησης από καθένα από τα 14 αναφερόμενα ξενοδοχεία (*Karpathos Reviews*. Available: <http://www.tripadvisor.com>. Last accessed 28 Apr 2011.)

Συλλεχθηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

Υπηρεσία υποδοχής	4.66/5
Θέση ξενοδοχείου	4.21/5
Ποιότητα ύπνου	4.09/5
Εξυπηρέτηση	3.84/5
Δωμάτια	3.71/5
Καθαριότητα	3.71/5
Τιμή	3.69/5

Πίνακας 5.1.1 Μέσοι όροι αξιολογήσεων
ξενοδοχείων της Καρπάθου

Γενικά, από τα σχόλια των επισκεπτών φάνηκε πως είναι πολύ ικανοποιημένοι με το ίδιο το νησί, μάλιστα και ένας επισκέπτης αναφέρει πως «από όλα τα ελληνικά νησιά που επισκέπτηκα (περίπου 10) αυτό μου άρεσε περισσότερο» (ELREY123. (2007). *Nice and easy*. Available: http://www.tripadvisor.com/ShowUserReviews-g1188925-d572858-r7393566-Alex_Hotel-Karpathos_Town_Pigadia_Karpathos_Dodecanese.html#REVIEWS#CHECK_RATES_CONT. Last accessed 28 Apr 2011.)

Άλλες θετικές αναφορές περιλαμβάνουν Προσωπικό καλωσόρισμα, φιλική εξυπηρέτηση, και δωμάτια με ωραίες θέες.

Προβλήματα που αναφέρθηκαν περιλάμβαναν μικρό δωμάτιο, έντομα και επικίνδυνους δρόμους.

Γενικότερα φάνηκε πως τα μικρά ξενοδοχεία, παρόλο που δεν έχουν μια τεράστια ποικιλία υπηρεσιών, προσφέρουν τα βασικά πράγματα που ζητάνε οι τουρίστες με μια πιο προσωπική εξυπηρέτηση, από τα μεγάλα ξενοδοχεία, τα παλαιότερα δεν είναι εκσυγχρονισμένα, αλλά τα νεότερα έχουν μεγάλη ποικιλία υπηρεσιών.

6. SWOT ανάλυση

6.1. Δυνάμεις (Strengths)

Τα δυνατά σημεία της Καρπάθου, όπως και πολλών άλλων τουριστικών προορισμών της Μεσογείου, αποτελούν το κλίμα και οι κλιματολογικές συνθήκες (βλ. κλίμα σ. 13), η μορφολογία της (βλ. μορφολογία σ. 13-14) , τις παραλίες (βλ. παραλίες σ. 29) και η γεωγραφική της θέση (βλ. εικόνα 3.1.1. σ.12). Τα δυνατά σημεία που θα διαφοροποιήσουν όμως την Κάρπαθο από τους λοιπούς προορισμούς είναι τα πολιτιστικά της στοιχεία, οι μοναδικές στον κόσμο παραδόσεις της και τα λαογραφικά χαρακτηριστικά των χωριών της.

6.2. Αδυναμίες (Weaknesses)

Λόγω της γεωγραφικής φύσης του νησιού, την έλλειψη επενδύσεων και στήριξης των προσπάθειών του ιδιωτικού τομέα, υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία αδυναμιών που εμποδίζουν την ταχύτερη ανάπτυξη του νησιού, αδυναμίες όπως:

Λίγη προσβασιμότητα

Παρόλο που το νησί της Καρπάθου βρίσκεται μεταξύ των δυο πιο ανεπτυγμένων νησιών της Ελλάδας, έχει λίγη συνδεσιμότητα με τα νησιά αυτά μέσω αέρα και θάλασσας. Το πρόβλημα αυτό εμποδίζει την δυνατότητα ανάπτυξης του εσωτερικού τουρισμού και μειώνει σημαντικά τον αριθμό των τουριστών «σακιδίου». Εκτός αυτού δημιουργούνται συχνά προβλήματα με την μεταφορά αγαθών και προϊόντων και δεν είναι λίγες οι φορές που οι υπεραγορές και τα καταστήματα μένουν με άδεια ράφια.

Ένα άλλο μεγάλο ζήτημα είναι ο μικρός αριθμός πτήσεων εσωτερικού (μόνο προς Αθήνα, Ρόδο και Σητεία) σε μια σταθερά υψηλή τιμή, παρόλο που οι πτήσεις της θερινής περιόδου είναι πάντα γεμάτες. Η έλλειψη αυτή μειώνει σημαντικά τον εσωτερικό τουρισμό, ο οποίος διαφορετικά θα μπορούσε να συμβάλλει στην μείωση της εποχικότητας και της ανεργίας.

Λειψυδρία

Η έλλειψη υδάτινων πόρων είναι ένα πρόβλημα που μαστίζει την Κάρπαθο, όπως και πολλά άλλα νησιά. Η ποσότητα του νερού είναι αρκετή για τις εκτός-σaisζόν-εποχές, αλλά η υπερβολική κατανάλωση νερού τόσο από τους τουρίστες, όσο και από τον τοπικό πληθυσμό κάνει τις διακοπές νερού συχνό φαινόμενο.

Έλλειψη ηλεκτρικού ρεύματος

Ένα παρόμοιο πρόβλημα δημιουργείται επίσης με την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, αφού η χρήση του κορυφώνεται το καλοκαίρι με την εκτενή χρήση των κλιματιστικών και την γενικότερη σπατάλη ηλεκτρικού ρεύματος.

Ανεπαρκής υποδομή υγείας

Η σημαντικότερη ίσως υποδομή ενός τουριστικού προορισμού και μιας οποιασδήποτε πόλης είναι ένα Νοσοκομείο. Πράγμα που ακόμα και σήμερα δεν υπάρχει στο νησί, μόνο ένα «κέντρο υγείας» στην κύρια πόλη και κάποια αγροτικά ιατρεία στα χωριά για την βασική ιατρική περίθαλψη. Επείγουσα περιστατικά πρέπει να σταλθούν στο νοσοκομείο της Ρόδου με αεροπλάνο ή ελικόπτερο, η οποία διαδρομή διαρκεί μισή ώρα).

Δημογραφικό πρόβλημα

Ένα πρόβλημα που μεγαλώνει συνεχώς είναι το δημογραφικό, αφού οι νέοι του νησιού αφήνουν το νησί με σκοπό την εύρεση εργασίας λόγω της μεγάλης ανεργίας και της μόνο-εποχιακής εργασίας στο νησί, αφήνοντας πίσω μόνο τους μεγαλύτερης ηλικίας κατοίκους. Πράγμα που συνεχίζει το ίδιο πρόβλημα.

Εξάρτηση από τους Tour Operators

Ένα επίσης μεγάλο πρόβλημα για την τουριστική ζήτηση της Καρπάθου είναι η μεγάλη εξάρτηση από τους Tour Operators, το φαινόμενο αυτό βασίζεται στο ότι η ύπαρξη της Καρπάθου δεν είναι ευρέως γνωστή, ούτε σαν τουριστικός προορισμός, λόγω της ελλειπούς προώθησης τα προηγούμενα χρόνια. Αυτή η εξάρτηση επιτρέπει και στους Tour operators να διαπραγματεύονται σχεδόν όποιες τιμές και όρους θέλουν. Τα περισσότερα ξενοδοχεία βάζουν τιμές πολύ χαμηλότερες από τις κανονικές για να εξασφαλίσουν ένα χαμηλό (αλλά τουλάχιστον σίγουρο) εισοδημα.

Η αβεβαιότητα αυτή των ξενοδόχων και γενικά όλου του κλάδου ζημιώνει πολύ τα οικονομικά τους συμφέροντα και πρέπει να καταπολεμηθεί όσο το δυνατόν συντομότερο.

6.3. Ευκαιρίες (opportunities)

Εναλλακτικός τουρισμός

Σύμφωνα με τον Allan Beavers(2005), ο εναλλακτικός τουρισμός (επίσης γνωστός σαν πράσινο τουρισμός ή Τουρισμός κληρονομιάς) είναι ο τουρισμός εμπνευσμένος από τον οργανωμένο συμπεριλαμβάνοντας επισκέψεις στην κουλτούρα ή/και φυσική κληρονομιά μιας περιοχής. Η κληρονομιά αυτή περιλαμβάνει, για παράδειγμα, περιοχές φυσικού κάλλους, κτίσματα, γεωγραφικά χαρακτηριστικά, μνημεία, φυσικές περιοχές, χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος ή άλλες περιοχές είτε φυσικές, είτε ανθρωπογενείς, σημαντικές για λόγους αισθητικούς, ανθρωπολογικούς, εθνολογικούς ή ιστορικούς, επιστημονικούς ή άλλους λόγους.

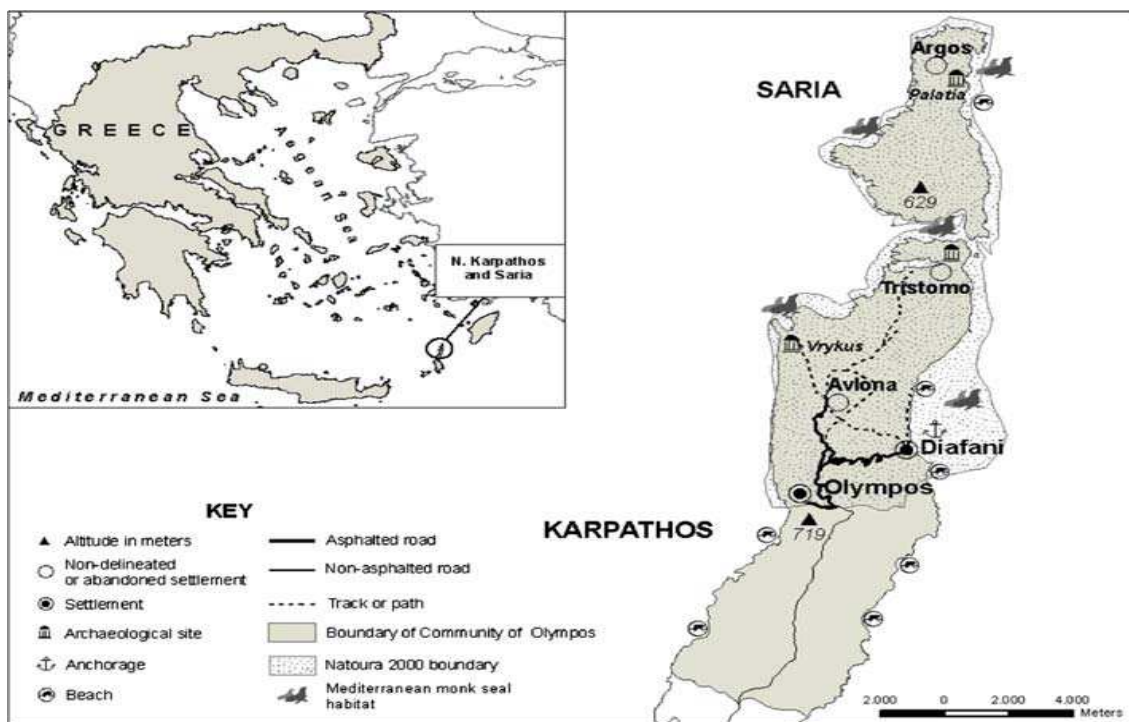
Πολλοί από τους παραπάνω παράγοντες ταυτίζονται με χαρακτηριστικά της νήσου Καρπάθου, πράγμα που καθιστά πιθανές τις επενδύσεις σε είδη τουρισμού όπως:

Οικοτουρισμός

«Η βόρεια Κάρπαθος και η Σαρία πρόσφατα ανακηρύχθηκαν από την ελληνική νομοθεσία, περιοχή οικολογικής ανάπτυξης, ονομασμένη περιοχή οικολογικής ανάπτυξης Ολύμπου (ΟΕΑ).

Ένα μεγάλο τμήμα της βόρειας Καρπάθου και Σαρίας (επιφάνεια 8,300 εκταρίων, συντεταγμένες 27#140 E–35#140 N, κωδικός GR4210003) περιλαμβάνεται στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000 (Οδηγίας 92/43/EEC και οδηγίας 79/409/EEC), ο στόχος του οποίου είναι να προστατέψει συγκεκριμένα είδη βιότοπων και είδη πανίδας και χλωρίδας (Dafis et al. 1997).

Το μεγαλύτερο μέρος της βόρειας Καρπάθου και της Σαρίας είναι ορεινό με απότομες και βραχώδης ακτές. Η παράξενη γεωμορφολογία της περιοχής περιλαμβάνει μια ποικιλία βιότοπων και πάνω από 20 από αυτά, η πλειοψηφία σε καλή κατάσταση διατήρησης, έχουν επίσημα αναγνωριστεί και περιλαμβάνονται στην οδηγία 92/43. Η Κάρπαθος (30,100 εκτάρια) φιλοξενεί συνολικά 923 καταγεγραμμένα είδη φυτών από τα οποία τα 66 είναι ενδημικά της Ελλάδας, 28 είναι ενδημικά της Κρήτης, 11 είναι ενδημικά του συμπλέγματος Κάσου-Καρπάθου και 9 είναι ενδημικά του συμπλέγματος Καρπάθου- Σαρίας (Mom), ενώ η βόρεια περιοχή (εικόνα) περιλαμβάνει 87 αναγνωρισμένα είδη που θεωρούνται σημαντικά επειδή ευδοκούν μόνο στην συγκεκριμένη περιοχή ή/και επειδή είναι σπάνια ή/και απειλούνται προς εξαφάνιση.

Εικόνα 6.3.1.

Χάρτης βόρειας Καρπάθου και Σαρίας (Fokiali and Pipinos, 2007: 658)

Η βόρεια Κάρπαθος και ιδιαίτερα η Σαρία (2,100 εκτάρια), κατατάσσεται στις σημαντικές περιοχές πτηνών (IBA) στην Ευρώπη. Δεκαοκτώ είδη πτηνών εγγεγραμμένα στην οδηγία 79/409 μπορούν να βρεθούν εκεί, 123 εκεί, 13 από αυτά φωλιάζουν στην περιοχή, περιλαμβάνεται μόνιμος πληθυσμός σπάνιων ειδών αρπακτικών πτηνών (Heath and Evans 2000) όπως ο Σπιζαετός *Hieraaetus fasciatus*, η Αετογερακίνα *Buteo rufinus*, και ο Μαυροπετρίτης *Falco eleonora* (Mom). Αξιοσημείωτη και η παρουσία της μεσογειακής φώκιας μοναχού (*Monachus monachus*), το σπανιότερο είδος φώκιας του κόσμου και το πιο απειλημένο θαλάσσιο θηλαστικό της Ευρώπης (σημειωμένο σαν προστατευόμενο είδος στην οδηγία 92/43) (MINENV/MOm n.d.).» (Fokiali and Pipinos 2007: 658-659).

Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός είναι μια μορφή εναλλακτικού και σίγουρα βιώσιμου τουρισμού, Η οποία προσφέρει νέες γνώσεις και ευαισθητοποίηση στον τουρίστα όσον αφορά την περιοχή και τις γεωργικές της ενασχολήσεις. Η Κάρπαθος τις τελευταίες δύο δεκαετίες έχει μειώσει σημαντικά το μέγεθος του αγροτικού και κτηνοτροφικού της τομέα και παράλληλα αφιερώθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό με τον τουρισμό και την παροχή υπηρεσιών. Ο αγροτουρισμός είναι η καλύτερη λύση για την ενδυνάμωση του αγροτικού τομέα και την οδευση του τουρισμού προς ένα βιώσιμο μοντέλο προσφέροντας της μια νέα αγορά στόχο, τον αγροτουρίστα. Μέσα σε αυτές τις ενέργειες μπορούν να συμπεριληφθούν φυσικά και φάρμες που δέχονται επισκέψεις ή ακόμα καλύτερα να κάνουν περιγιήσεις. Επιπρόσθετα η ενδυνάμωση του αγροτικού τομέα θα μειώσει την εποχικότητα της εργασίας και με πιθανές εξαγωγές μπορεί να δημιουργήσει μια νέα εισροή χρήματος στην μικρή οικονομία της Καρπάθου και με την χρήση ντόπιων προϊόντων να μειωθούν οι διαρροές λόγω των πολλών εισαγωγών.

Αθλητικός Τουρισμός

Ιστιοσανίδα (Windsurfing)

Στην Κάρπαθο, οι άνθρωποι έχουν την δυνατότητα να δοκιμάσουν τις καλύτερες συνθήκες για ιστιοσανίδα που μπορεί να προσφέρει η Ευρώπη. Υπάρχουν 2 σταθμοί ιστιοσανίδας, ο ένας για μέτριους και επαγγελματίες και άλλος ένας στην λιμνοθάλασσα για αρχάριους μέχρι επαγγελματίες.

Με άριστο ρεκόρ ανέμου, όπου τις περισσότερες μέρες ο κόσμος μπορεί να κάνει ιστιοσανίδα από τις 9:30 μέχρι τις 18:00 καθημερινά με καλούς εώς και δυνατούς ανέμους, αυτό είναι το καλύτερο σε τουρισμό ιστιοσανίδας για άτομα, ζευγάρια ή οικογένειες.

Εκτός αυτού, η Κάρπαθος φιλοξενεί με επιτυχία το Παγκόσμιο πρωτάθλημα ιστιοσανίδας-ταχύτητας (Speed-surf World cup) του ISA από το 2006. Δυστυχώς το 2010 δεν φιλοξενήθηκε λόγω οικονομικών δυσκολιών των τοπικών φορέων.

Περιγραφή κόλπου: Devils Bay

Άνεμος: κατά μέσο όρο 5-7 Beaufort, διαγωνίως στα ανοικτά

Παραλία: χαλίκι

Το Devils Bay είναι ακόμα το πιο προικισμένο σημείο του νησιού.

Το καλοκαίρι έχει συνήθως συνεχή και αξιόπιστο άνεμο μεταξύ 5-7 Beaufort στο τρικούαζ στο 24 βαθμών κελσίου ζεστό νερό. Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο στην ακμή του καλοκαιριού, ο άνεμος μπορεί να γίνει αρκετά

δυνατός στο Devils

Bay και συχνά φτάνει ένταση πάνω από 7 Beaufort.

Το επίπεδο νερό δίπλα στην ακτή είναι μια τέλεια αρένα ταχύτητας.

(2008). *Press Kit*. Available:

<http://www.speedworldcup.com/images/stories/mailngs/press%20kit%20karpathos%202008.pdf?phpMyAdmin=ggwR0RXPRWHA7KmP8qBxuUjhAj1>. Last accessed 1st May 2011.

Τουρισμός κατάδυσης

Από το 2007 έως και το 2010 λειτουργούσε στο νησί, καταδυτικό κέντρο - σχολή. Βρισκόταν στην πόλη της Καρπάθου, τα Πηγάδια. ,

Παρείχε ολοκαίνουριο σύγχρονο εξοπλισμό μοντέρνες εγκαταστάσεις και άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό με μεγάλη εμπειρία

. Σκοπός ήταν να προσφέρει στους λάτρεις αυτού του υπέροχου σπόρ την δυνατότητα να εξερευνήσουν τον υπέροχο υποβρύχιο κόσμο της Καρπάθου, αλλά και να παράσχει την κατάλληλη, επαγγελματική και υπεύθυνη εκπαίδευση σε όλους εκείνους που θέλουν να γίνουν αυτοδύτες ανεξάρτητα από το φύλλο, την ηλικία, την εθνικότητα και οποιαδήποτε άλλη διαφορετικότητα.

Δυστυχώς λόγω λιγοστής ζήτησης η επιχείρηση τερμάτισε την λειτουργία της μετά το τέλος της τουριστικής περιόδου του 2010.

Εικόνα 6.3.2. Γ. Παπαδόπουλου

Στάδιο

Στο χωριό «Απέρι» υπάρχει στάδιο με εγκαταστάσεις ικανές να φιλοξενήσουν διάφορα αθλητικά γεγονότα. Το στάδιο χτίστηκε το 2001 για να φιλοξενήσει τους Δωδεκανησιακούς αγώνες. Είναι πλήρως εξοπλισμένο, ενώ 50 μέτρα παραπέρα βρίσκεται γήπεδο καλαθοσφαίρισης, ποδοσφαίρου και γυμναστήριο.

Παρόλο που δεν έχει ληφθεί από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού επιχορήγηση εδώ κι ενάμιση χρόνο για το Στάδιο.

Το σταδιο είναι ικανό για να φιλοξενήσει διάφορα αθλητικά δρώμενα, προπονήσεις, αγώνες, συναυλίες κ.ά..

Η χρήση του θα μπορούσε να επιφέρει κέρδη για τον Δήμο και παράλληλα να προωθήσει και τον αθλητικό τουρισμό στην Κάρπαθο.

Αλλα είδη αθλημάτων όπως αγώνες ανώμαλου δρόμου και mountain bike είναι επίσης δυνατόν να φιλοξενηθούν αφού υπάρχει μεγάλη ποικιλία διαδρομών σε διάφορα σημεία του νησιού.

Περιπατητικός, αναρριχητικός και ποδηλατικός Τουρισμός

Λόγω της ιδιαίτερης ορεινής φύσης της Καρπάθου, υπάρχει ένα πλήθος διαδρομών για αυτά τα είδη τουρισμού. Τα είδη αυτά μάλιστα, δεν απαιτούν ιδιαίτερα υψηλές επενδύσεις σε σχέση με άλλες μορφές τουρισμού, αφού απαιτούν ένα μικρό γραφείο, κάποιον εξοπλισμό και μερικούς

ξεναγούς. Υπάρχει ήδη σύλλογος φυσιολατρών- πεζοπόρων η οποία θα μπορούσε να κινήσει το θέμα, χαρίζοντας την ευκαιρία στους επισκέπτες του νησιού να δούν όλα όσα βλέπουν και οι ίδιοι. Φυσικά η αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας του νησιού είναι αναγκαία για να προσφέρει περίθαλψη σε περιπτώσεις τραυματισμού.

Τουρισμός Κρασιού

Η ανάπτυξη του τουρισμού κρασιού, όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα της παρακάτω μελέτης, έχει και στην Κάρπαθο μεγάλο δείκτη. Η Κάρπαθος έχει ετήσια γιορτή κρασιού, και με διαφορετικά κρασιά από κάθε χωριό, υπάρχει μεγάλη ποικιλία. Μέσα από τα πολλά πανηγύρια κατά την διάρκεια του έτους προσφέρονται πάντα τοπικά κρασιά και μεγάλος αριθμός τουριστών απολαμβάνει τις ημέρες αυτές εορτασμού, όσο και οι κατοίκοι των χωριών. Κρασί δεν εξάγεται, αλλά πωλείται σε διάφορα μικρά καταστήματα (συνήθως από συγγενείς παραγωγών).

Εικόνα 6.3.3.

Η ανάπτυξη του τουρισμού κρασιού στις Ελληνικές περιφέρειες

- Υπόμνημα:**
- σκούρο μπλέ, μέσος ρυθμός ανάπτυξης του τουρισμού κρασιού ≈ 1 .
 - Ανοιχτό μπλέ, light blue, μέσος ρυθμός ανάπτυξης του τουρισμού κρασιού ≈ 2
 - ανοικτό κόκκινο, μέσος ρυθμός ανάπτυξης του τουρισμού κρασιού ≈ 2.89
 - σκούρο κόκκινο, μέσος ρυθμός ανάπτυξης του τουρισμού κρασιού ≈ 3.5 .

(Stavrinoudis et al., 2007: 9).

6.4. Απειλές (Threats)

Υψηλος ανταγωνισμός

Οι απειλές σε αυτήν την περίπτωση είναι κυρίως οι ανταγωνιστές, οι οποίες στην περίπτωση αυτή δεν είναι λίγοι αφού η Κάρπαθος βρίσκεται μεταξύ των δυο από των τριών πιο ανεπτυγμένων τουριστικά νομών της χώρας, της Ρόδου και της Κρήτης (μαζί με την Κέρκυρα), ενώ επίσης υπάρχουν πάρα πολλά άλλα νησιά της Ελλάδας, τα οποία δεν έχουν εμφανείς διαφορές με το τουριστικό προϊόν της Καρπάθου.

Οικονομική κρίση

Όπως φάνηκε από την τουριστική περίοδο του 2010, η αγορά του τουρισμού πλήγηκε αρκετά αφού πολλές από τις χώρες προέλευσης του ελληνικού τουρισμού είχαν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική κρίση. Ο φόβος αυτός ανάγκασε τους κατοίκους να ξεπουλήσουν τις κλίνες τους για άλλη μια φορά σε ακόμη χαμηλότερες τιμές, ενώ όχι μόνο οι φόροι αεροδρομίου παρέμειναν σταθερά ψηλοί, αλλά η άνοδος των φόρων δεν επέτρεψε στις τοπικές επιχειρήσεις να προσφέρουν σε ανταγωνιστικότερες τιμές, δείχνοντας και στους ξένους επισκέπτες του νησιού την ακρίβεια που ζούμε καθημερινά.

Ακατάλληλες επενδύσεις

Παρόλο που δεν συνηθίζει κανείς να συμπεριλαμβάνει επενδύσεις στις απειλές προς έναν τουριστικό προορισμό, οι λανθασμένες επενδύσεις μπορούν να επιδράσουν αρνητικά την εικόνα του νησιού και πιθανόν να επιρρεάσουν αρνητικά στην τουριστική ζήτηση του προορισμού.

Παράδειγμα μιας επένδυσης που ίσως να μην ήταν η καλύτερη επιλογή για την Κάρπαθο ήταν ήταν το “Golf Resort Karpathos” μιάς και «τα γήπεδα γκολφ δεν αναφέρονται γενικά σαν βιώσιμη ανάπτυξη και συχνά επιδέχονται κρίσεις για τις πολιτικές διαχείρισης που υιοθετούνται για τα γήπεδα, περιλαμβάνοντας υπερβολική χρήση τοπικών αποθεμάτων νερού και την χρήση χημικών για εντομοκτόνα και λίπασμα. Επίσης είναι συνδεδεμένοι με πλούσιες κοινωνικές τάξεις και δεν στοχεύει στους κατοίκους της περιοχής, αλλά αντίθετα στον βραχυπρόθεσμο επισκέπτη» (Butler, 2010) Ευτυχώς ή δυστυχώς, λόγω της άρνησης πολλών κατοίκων να πουλήσουν τα οικόπεδά τους, η επιχείρηση αυτή δεν προχώρησε παρακάτω. Golf Resort Karpathos. (2006). Available: http://www.golfresortkarpathos.nl/index.html?ch_lang=yes&taal_idnew=2. Last accessed 28 Apr 2011.)

Κεφάλαιο 7. Συμπέρασμα και προτεινόμενες λύσεις:

Παρόλο που το νησί της Καρπάθου έχει οργανωμένο τουρισμό από το 1986, ο τουρισμός της είναι ακόμα σε σχετικά πρώιμο στάδιο. Αυτό καθιστά δυνατή και ευκολότερη την δημιουργία ενός αναλυτικού τουριστικού σχεδιασμού. Είναι στο χέρι των επιχειρηματιών της Καρπάθου να ξεκινήσουν να στοχεύουν σε πιο βιώσιμες μορφές τουρισμού και να επενδύσουν σε εναλλακτικές μορφές σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.

Είναι ύψιστης σημασίας να συμμετάσχει η κυβέρνηση στη υποστήριξη της προσπάθειας των επιχειρηματιών προμηθεύοντας τους με όλες τις αναγκαίες υποδομές όπως νοσοκομείο, εργοστάσιο αφαλάτωσης, παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και καλή συνδεσιμότητα μέσω θάλασσας και αέρα με την Αθήνα και τα τριγύρω νησιά, με σκοπό να ξεπεραστούν τα αρχικά προβλήματα και να καταπολεμηθούν οι αδυναμίες του νησιού, για την διασφάλιση μιας βασικής, έστω, ποιότητας ζωής των κατοίκων και της στήριξης του τουριστικού κλάδου.

Αυτό θα εξασφαλίσει οικονομικά ωφέλη από τον τουρισμό χωρίς να απειλούνται τα εύθραυστα οικοσυστήματα του νησιού και χωρίς να διακινδυνεύει την υποβάθμιση του παραδοσιακού τρόπου ζωής, ειδικά στα χωριά.

Όπου υπάρχει ανάπτυξη υπάρχουν και δουλειές, δουλειές που χρειάζονται για να μειωθεί η ανεργία και να καταπολεμηθεί το χρόνιο δημογραφικό πρόβλημα της Καρπάθου.

Ελπίζεται πως οι παρακάτω προτεινόμενες λύσεις θα λειτουργήσουν σαν κατευθυντήριες γραμμές για την οδήγηση του τουρισμού της Καρπάθου σε ένα πιο βιώσιμο και κερδοφόρο σημείο από ότι είναι αυτό σήμερα. Οι προτεινόμενες λύσεις αυτές είναι:

- Να χτιστεί νοσοκομείο και να γίνουν οι απαραίτητες αναβαθμίσεις στο αεροδρόμιο, στο λιμάνι και στην λοιπή υποδομή με σειρά προτεραιότητας.
- Να γίνει ένας λεπτομερής τουριστικός σχεδιασμός με την συμμετοχή όλων των κατοίκων σε μορφή δημοψηφίσματος και να συνεχιστεί η τουριστική ανάπτυξη της Καρπάθου βάσει αυτού.

- Να γίνουν περισσότερες έρευνες για την Καρπάθου για την εύρεση περισσότερων λύσεων στα μεγαλύτερα της προβλήματα.
- Να εκμεταλευτούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να χτιστεί κέντρο αφαλάτωσης, όσο και η προώθηση μιας εκστρατείας ενάντια στην σπατάλη.
- Να γίνουν επενδύσεις σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού και να οδηγηθεί ο σημερινός τουρισμός στην κατεύθυνση του βιώσιμου τουρισμού.
- Να κτιστεί μια εικόνα για το νησί μέσω του διαδικτύου και των επισκεπτών του, για την καλύτερη διαπραγμάτευση στις τιμές των κλινών μέχρι την τελική ανεξαρτοποίηση από τους tour operators.
- Να γίνει μια μαζική προσπάθεια (από κατοίκους, επενδυτές, τοπικούς φορείς, tour operators) για την επέκταση της τουριστικής περιόδου με εξωτερικό και εσωτερικό τουρισμό.

Βιβλιογραφία

(2011). *Απέρι Καρπάθου*. Available:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%80%CE%AD%CF%81%CE%B9_%CE%9A%CE%B1%CF%81%CF%80%CE%AC%CE%B8%CE%BF%CF%85. Last accessed 1st May 2011

(2008). *Η Αρκάσα σήμερα*. Available: <http://www.arkasa.com/7101.html>. Last accessed 11th Apr 2011.

Beaver, A. (2005). Tourism. In: *1 Edition Dictionary of Travel and Tourism Terminology*. 2nd ed. Wallingford: CABI Publishing. p323.

Butler, R. and Twining- Ward, L. (2002). Implementing STD on a Small Island: Development and Use of Sustainable Tourism Development Indicators in Samoa. *JOURNAL OF SUSTAINABLE TOURISM*. 10 (5), 363-387.

Butler, R. (2010). Richard Butler the life cycle in Sustainability or stagnation?: Limits, control and tourist destination. *Richard Butler the life cycle in Sustainability or stagnation?: Limits, control and tourist destination*.

ELREY123. (2007). *Nice and easy*. Available: http://www.tripadvisor.com/ShowUserReviews-g1188925-d572858-r7393566-Alex_Hotel-Karpathos_Town_Pigadia_Karpathos_Dodecanese.html#REVIEWS#CHECK_RATES_CONT. Last accessed 28 Apr 2011.

Endicott, L. M. (2004). *New WTO definition on Sustainable Tourism*. Available: <http://www.mail-archive.com/green-travel@yahoogroups.com/msg01989.html>. Last accessed 6th Apr 2011

Fokiali, P. and Pipinos, G . (2009). An assessment of the attitudes of the inhabitants of Northern Karpathos, Greece: towards a framework for ecotourism development in environmentally sensitive areas An ecotourism framework in environmentally sensitive areas. *Environ Dev Sustain*. 11 (1), 655-675.

Golf Resort Karpathos. (2006). Available:

http://www.golfresortkarpathos.nl/index.html?ch_lang=yes&taal_idnew=2. Last accessed 28 Apr

2011.

(2009). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Πηγάδια*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=pigadia>. Last accessed 1st May 2011.

(2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Πυλές*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=pyles>. Last accessed 2nd May 2011.

(2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Μενετές*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=menetes>. Last accessed 2nd May 2011.

(2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Μεσοχώρι - Λευκός*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=mesoch>. Last accessed 2.

(2008). *Η Σημερινή Κάρπαθος // Τα χωριά της Καρπάθου // Σπόα*. Available: <http://karpathos.gr/pages.php?lang=1&page=spoa>. Last accessed 2nd May 2011.

(1999). *KARPATHOS, Island, DODEKANISSOS*. Available: <http://www.gtp.gr/LocPage.asp?id=11632&SearchType=1>. Last accessed 1st May 2011.

Karpathos Reviews. Available: <http://www.tripadvisor.com>. Last accessed 28 Apr 2011.

Κόλλια, Ε. Ντρέγκα, Σ. Ουζούνη, Ι. Πρίφτη Ι. (2009). *Πτυχιακή εργασία: Κάρπαθος, ένα από τα δείγματα της τουριστικής ανάπτυξης του Αιγαίου*. Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων, ΤΕΙ Λάρισας.

Μακρής Α. (2005). *Οργανωμένος τουρισμός στην Κάρπαθο*. Αθήνα: Εκδοσεις Νικολαΐδη.

(2008). *Press Kit*. Available: <http://www.speedworldcup.com/images/stories/mailngs/press%20kit%20karpathos%202008.pdf?phpMyAdmin=ggwR0RXPRWHA7Kmp8qBxuUjhAj1>. Last accessed 1st May 2011.

Theobald W. F. *Global Tourism*, third edition 2005. ISBN 0-7506-7789-9

Volada Village in Karpathos. Available: <http://www.greeka.com/dodecanese/karpathos/karpathos-villages/karpathos-volada.htm>. Last accessed 2nd May 2011.

Weaver D. Sustainable Tourism: theory and practice 2006. ISBN 0 7506 6438 X

Wine tourism development in Greece. An investigation of the wine producer's view point.

Theodoros A. Stavrinoudis, Paris Tsartas, George Chatzidakis, University of the Aegean Chios, Greece.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο μπροστά

Dear guests, this is a questionnaire to research your opinion on the island of Karpathos and its tourism for my Thesis (final project) "*Tourism on Karpathos: how to achieve sustainable development*". Five minutes of your time can be very useful for contributing to better results, and I would be most grateful.

George Papadopoulos

Are you? :	☐ Male ☐ Female
------------	--

How old are you?	☐ under 18 ☐ 18 to 30 ☐ 31 to 45 ☐ 45 to 60 ☐ over 60
------------------	--

Which country are you travelling from?	☐ Austria ☐ Norway ☐ Denmark ☐ Slovenia ☐ Germany ☐ Sweden ☐ Greece ☐ United Kingdom ☐ Holland ☐ Other: _____ ☐ Italy
--	---

How many days are you staying ?	_____ days
---------------------------------	------------

Are you travelling with?: (choose as many as you wish)	☐ Parent(s) ☐ Friend(s) ☐ Spouse ☐ Children
---	--

Are travelling with a tour operator?	Yes	No
--------------------------------------	-----	----

If yes, would you prefer to travel independently?	Yes	No
---	-----	----

Which do you believe is the best month to visit Karpathos? : (January to December)	_____
Why do you consider it the best month to visit?:	☐ Weather ☐ Number of tourists ☐ Prices ☐ flight availability ☐ Other: _____

Which do you consider the main strong points of Karpathos as a destination in order of importance? (1 being the most important and 8 the least important)	☐ Beaches, weather ☐ The people ☐ History and Folklore ☐ Scenery and trails ☐ Night life ☐ Food ☐ Prices ☐ Other: _____
--	--

Ερωτηματολόγιο πίσω

Which do you consider the main weak points of Karpathos as a destination in order of importance? (1 being the most important and 7 the least important)	☐ Little accesibility ☐ Little infrastructure ☐ Prices ☐ People ☐ Construction sites ☐ Little entertainment ☐ Other: _____
---	---

Which Infrastructure do you feel needs to be improved? (you can choose as many as you wish)	☐ Airport ☐ Port ☐ Hospital ☐ Police station ☐ Tourist information ☐ Public transport	☐ Roads ☐ Sewage system ☐ Drinking water ☐ Power plant ☐ Water supply ☐ Other: _____
---	--	---

Is it your first visit to karpathos?	Yes	No
--------------------------------------	-----	----

If not, how many times have you visited?	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Other: _____
--	---

Would you travel again to Karpathos?	yes	no
--------------------------------------	-----	----

If not, why?

Thank you for your time, please leave your completed questionnaire at the hotels reception.